

วันที่ 25 พฤษภาคม 2551

<u>กิจกรรม</u>	ให้ข้อมูลทางโรงเรียนด้านข้างวิทยาในโครงการโรงเรียนในฝัน
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อต้องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวทุ่ง
<u>เวลาที่ทำกิจกรรม</u>	09.00 – 13.30 น.
<u>สถานที่</u>	ศูนย์ละว้า
<u>ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</u>	1. ทีมวิจัย 2. เยาวชนในหมู่บ้าน 3. คณะครูอาจารย์โรงเรียนด้านข้างวิทยา

วิธีการ

คณะครูจากโรงเรียนด้านข้างวิทยาเดินทางมา 4 ท่าน เพื่อมาขอข้อมูลจากหมู่บ้านและทีมวิจัย เนื่องจากโรงเรียนต้องการทำโรงเรียนในฝันและมองเห็นว่าภาษาและวัฒนธรรมชาวทุ่งกำลังเป็นที่รู้จักกันในหน่วยราชการในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีทางโรงเรียนเลยเล็งเห็นว่า เด็กนักเรียนในชุมชนมีไปเรียนที่โรงเรียนด้านข้างวิทยา หากจะขอข้อมูลคงไม่ยากอะไร คณะอาจารย์เริ่มตั้งคำถามตั้งแต่การใช้ชีวิตประจำวัน อาหารการกิน ประเพณี เพลงกล่อมเด็ก ป้าเลยเล่าให้ฟังว่าเมื่อก่อนตื่นเช้าผู้ชายก็จะเข้าไร่ก่อน ผู้หญิงก็จะหุงหาอาหารอยู่ที่บ้านแล้วเอาไปไร้ตอนสาย พร้อมทั้งกับข้าวไปด้วย(สาธิตในการพายกระบุงนำไปไร่ให้ดู) และร้องเพลงกล่อมเด็ก มีการถ่ายวิดีโอและอัดเทปบันทึกเสียงไปด้วย หลังจากนั้นก็ให้เด็กเต้นทุ่งให้ครูดู ทุกอย่างก็ออกมาดี เพราะคณะอาจารย์ชอบและมนัสได้ฝากให้ทำม้วนเทปลำแคนให้เป็นแผ่นซีดี ทางคณะอาจารย์ก็รับปากจะทำให้หลังจากนั้นก็ลากลับ ก่อนกลับก็เอาผลไม้มาให้เป็นน้ำใจเล็กๆน้อยๆ และบอกว่าจะมารบกวนในโอกาสหน้าอีก

ผลจากการทำกิจกรรม

1. คณะอาจารย์ได้ข้อมูลเบื้องต้นไปในทำที่ค่อนข้างพอใจ
2. วางตัวเด็กที่จะให้ซ่อมทำแคนให้ได้แล้ว เพราะเด็กที่เต้นให้ดู เป็นเด็กที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนด้านข้างวิทยาอยู่แล้ว
3. คนในชุมชนรู้สึกดีใจที่มีคนมาขอข้อมูลวิถีชีวิตชาวทุ่งและมีคนรู้จักมากขึ้น

วันที่ 10 กรกฎาคม 2551

<u>กิจกรรม</u>	ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาให้เด็กนักเรียนโรงเรียนด้านข้างวิทยาในโครงการโรงเรียนในฝัน
<u>วัตถุประสงค์</u>	ทางโรงเรียนต้องการทำโครงการโรงเรียนในฝัน โดยขอความร่วมมือจากทางโครงการให้ช่วยเหลือบุคลากรให้
<u>เวลาที่จัด</u>	08.00 – 16.00 น.
<u>สถานที่</u>	โรงเรียนด้านข้างวิทยา

กลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอน

วิธีการ

เวลาประมาณใกล้เคียงมีรถมารับโดยทางโรงเรียนจัดหามาให้ พี่ธิดาเป็นแกนนำในการที่จะพาครูผู้สอนไป พอมาถึงโรงเรียนก็แยกกันสอนแบ่งกลุ่มเป็นห้ากลุ่ม ดังนี้

1. ลุงเคยกับลุงหมอสอนจักสานโดยให้ทางโรงเรียนจัดหาอุปกรณ์ให้ สอนทำตะกร้าใบเล็ก มีเด็กเรียนประมาณ 20 คน จนกระทั่งเย็นนักเรียนก็พอทำได้แต่เป็นตะกร้าที่ไม่มีลาย ส่วนตะกร้าที่มีลายยังไม่สามารถทำได้เพราะยาก
2. ป้าปั้งกับป้าพัดสอนทอผ้า อีกกลุ่มหนึ่งสอนทอผ้าสไบไม่มีลาย ทำให้เด็กเรียนได้ง่ายโดยมีเด็กมาเรียนประมาณ 23 คน โดยป้าปั้งเป็นคนบอกและเด็กเป็นคนทำ ก่อได้สองเครื่องแล้วป้าปั้งกับป้าพัดก็สอนทอได้เครื่องหนึ่งแล้วให้เด็กทอต่อไปจนเสร็จ
3. ป้าเปลี่ยนสอนการละเล่นโดยทำกุ่มงเพ เด็กหลายคนสนใจมากเลย คนกุ่มงก็เล่นเหมือนคนพื้นบ้านอื่นๆ ทั่วไป
4. ป้าน้อยสอนทำขนมบัวลอยโดยบอกวิธีการทำขนมให้ เด็กปฏิบัติเองใช้สูตรชาติโดยใช้ฟักทองสอนทำจนสามารถทานได้ มาแจกจ่ายให้ชิมกัน
5. ส่วนธิดาสอนภาษากื่อง่ายๆ เช่น ทักทายหรือพูดคุยกันในบ้าน เด็กใช้สมุดบันทึกและฝึกพูดไปด้วยและสามารถพูดได้บางคำและถ้าสงสัยก็มาถามที่บ้านได้

ผลการทำกิจกรรม

เด็กสามารถทำตามได้เกือบทุกอย่างอย่างที่ครูในชุมชนสอน มีบางส่วนไม่เข้าใจเด็กก็จะมาถามและจดบันทึกกลับไปด้วย

ความรู้สึกของผู้สอน

ระหว่างนั่งกลับบ้านธิดาได้ถามความรู้สึกของทุกคนที่ไปด้วยกันว่า แต่ละคนรู้สึกอย่างไรบ้าง

ลุงเคย : บอกว่าดีใจจริงๆ ที่นักเรียนสนใจ พูดว่าเหนื่อยและภูมิใจอยากสอนทุกคนให้ทำเป็น เพราะวากลัวตัวเองจะไม่มีโอกาสได้ถ่ายทอดให้คนอื่น

ลุงหมอ : บอกว่ามีความสุขที่ครูและนักเรียนสนใจอยากทำและตัวเองอยากให้มีคนทำเป็น

ป้าเปลี่ยน : ตื่นเต้นมากเลย เกิดมาไม่เคยสอนใคร แต่วันนี้มีนักเรียนมาถามและไม่ว่าทำอะไรก็มีแต่คนอยากทำด้วย

ป้าปั้ง : บอกว่าชินแล้ว เพราะเคยสอนมาหลายคนแล้ว เพียงแต่ครั้งนี้มีนักเรียนเยอะมากเลย รู้สึกให้ความรู้ได้ไม่ทั่วถึง

ป้าพัด : เยอะกว่านี้ก็ยังไหว จะสอนทอให้หมดเลยถ้าไม่ตายก่อน

ป้าน้อย : ดีใจที่ได้ทำงานนี้ด้วยกัน แม้จะไม่ใช่งานโดยกำเนิด แม้อยู่มานานจนรู้สึก รักและคิดว่าตัวเองเป็นคนก่องไปแล้ว ดีใจที่ตัวเองได้มาถ่ายทอดความรู้ที่ตัวเองได้รับสืบทอด มาอีกทีให้นักเรียนได้เรียนรู้

ธิดา : รู้สึกดีใจที่ได้สอนภาษาให้เด็กนักเรียนและเด็กก็ตั้งใจเรียนมากด้วย

วันที่ 30 มกราคม 2552

<u>กิจกรรม</u>	วางแผนการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมภาษาละว้า (ก่อง) ให้ทาง โรงเรียนด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อหาแนวทางในการสอนภาษาให้กับเด็กนักเรียน 2. เพื่อหาประเด็นจุดเด่น-จุดด้อย ของการเรียนภาษาเพื่อนำมาแก้ไข 3. เพื่อทำความรู้จักกับเด็กนักเรียน
<u>เวลาสถานที่</u>	เวลา 07.30 น. – 16.00 น. – โรงเรียนด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>	1. อาจารย์โรงเรียนด่านช้างวิทยา และเด็กนักเรียนโรงเรียนด่านช้างวิทยา 2. พี่เลี้ยงทีมวิจัยและทีมวิจัย

วิธีการ

ช่วงเช้าเดินทางโดยรถยนต์ไปกัน 4 คน เพื่อร่วมประชุมร่วมกันกับทางอาจารย์โรงเรียน ด่านช้างวิทยาในโครงการโรงเรียนในฝัน พอไปถึงโรงเรียนทางอาจารย์ก็พาเข้าห้องประชุม สัก พักเด็กก็เอาอาหารว่างมาให้ก็นั่งคุยกันว่าทางโรงเรียนเจอปัญหาอะไรบ้าง พูดคุยกันสักพักพี่ เลี้ยงทีมวิจัยก็มาถึงก็มานั่งถอดบทเรียนก็ได้ปัญหามา 4-5 หัวข้อ คือ ที่เด็กอธิบายไม่ได้เพราะ คนสอนไม่ได้อธิบายให้เด็กฟัง ทำให้เด็กดูเฉยๆ (ปัญหาเรื่องการสื่อสาร การถ่ายทอด ระหว่าง ครูกับผู้เรียน) เด็กไม่รู้จักภาษาก่อง ไม่กล้าไม่มั่นใจ มีข้อมูลไม่เพียงพอ ความไม่ต่อเนื่องในการเรียน ความ ไม่คุ้นเคยระหว่างผู้เรียน สมาธิ ความสนใจหลากหลาย แต่ละฐานมี เด็กมาก สับสนกับคำถาม การเขียน ภาษา ขาดอุปกรณ์การสอน เช่น กระดานในการสอนภาษาก่อง การ รับส่งผู้สอนภาษา จากนั้นก็มานั่งคิด กันอีกว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร

รูปที่ 13 ถอดบทเรียนการสอนภาษาให้กับเด็กครั้งที่ผ่านมา

ช่วงบ่ายรักษาการผู้อำนวยการ มาร่วมประชุมด้วยและมีอาจารย์ที่รับหน้าที่ด้านภาษา อีก 2 ท่านก็ได้ให้ดูว่าปัญหาที่เจอคืออะไร แล้วกำลังหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งมองว่าเด็กไม่กล้า ชักถามมากนัก ก็ต้องทำให้เด็กคุ้นเคยกับครูสอนมากขึ้นและเจอกันบ่อย และแบ่งกลุ่มลงพื้นที่ เพื่อให้เด็กมีความสนใจอยู่จุดเดียว เด็กก็จะเข้าใจมากขึ้นและก็เวียนกันลงพื้นที่หรือจับคู่กันลง และซักถามในสิ่งที่อยากรู้ เพราะบางครั้งเราจะไปจับอะไรใส่สมองเด็กจนมากเกินไปก็ไม่ได้ แต่ ถ้าเป็นสิ่งที่เด็กอยากรู้ เด็กก็สนใจที่จะฟังและเรียนรู้ จากนั้นก็นำตัวกับเด็กว่าชื่ออะไร เสร็จแล้วก็ให้เด็กแบ่งเป็นกลุ่มแล้วที่มวิจัยก็แยกกันตามกลุ่มเพื่อถามปัญหาว่าเด็กเจอปัญหา อะไรบ้าง ในการประเมินครั้งที่แล้ว เด็กตอบที่มวิจัยก็จดบันทึกไว้ พอหมดเวลาก็แยกย้ายกันไป แล้วที่มวิจัยก็มาที่บ้าน

รูปที่ 14 แบ่งกลุ่มคุยกับเด็กนักเรียนเพื่อถามถึงปัญหาที่พบตอนประเมินครั้งที่ผ่านมา

ก่อนแยกย้ายกันก็บอกว่า 1 ทีม คุยกันต่อเรื่องที่จะไปคอกควายที่บ้านฉวีวรรณ จากนั้นก็แยกกันไปทำภารกิจทางบ้าน พอหนึ่งทีมทุกคนก็มารวมกันก็คุยว่าใครไปบ้าง ก็ได้ตัวบุคคล ประมาณ 5-6 คน แล้วก็พูดถึงประเด็นที่จะคุยก็จะต้องถามทางโน้นดูก่อนว่าเขายังอยากทำอยู่ หรือเปล่า แล้ว อ.มยุรี ถามว่า "นัดไว้หรือยัง" ฉวีวรรณ ตอบว่า "โทรบอกแล้วตั้งแต่เช้าจะลงจุดใหญ่ที่บ้านของอำนวยการเพราะมีคนสนใจค่อนข้างเยอะแล้ว กำหนดเวลาว่าจะไปที่โมง ก็ตกลงกันว่าประมาณ 07.30 น. ให้เตรียมพร้อมแล้ว อาหารเที่ยงจะซื้อจากตลาดบ้านไร่ไปเพราะในพื้นที่ไม่ค่อยสะดวกเท่าไร จากนั้นก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2552

กิจกรรม	เข้าร่วมงานประเพณีโรงเรียนโครงการโรงเรียนในฝันของโรงเรียนด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
วัตถุประสงค์	เป็นวิทยากรเสริมกลุ่มบูรณาการ เพื่อคอยช่วยในเวลาที่เด็กไม่สามารถตอบได้
เวลาสถานที่	เวลา 07.00 น. – 15.0 น. – โรงเรียนด่านช้างวิทยาคม ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
กลุ่มเป้าหมาย	ทีมวิจัยและครูภูมิปัญญา

วิธีการ

เดินทางมาร่วมงานประเพณีผลโครงการโรงเรียนในฝันของโรงเรียนด่านช้างวิทยา พอไปถึงที่โรงเรียน คณะครูก็เดินทางมาต้อนรับและพาไปทานอาหารว่างก่อนจะพาเดินไปดูการจัดนิทรรศการต่างๆ ของกลุ่มบูรณาการและชวนมาต้อนรับคณะผู้ประเมินนำโดยคุณพวงเพชร ประมาณ 9 โมงเศษ คณะผู้ประเมินก็เดินทางมาถึงแล้วเดินเข้าห้องประชุมซึ่งทางโรงเรียนได้ให้หัวหน้าทีมวิจัยเข้าไปด้วย ภายในห้องประชุมนี้มีการกล่าวต้อนรับ 4 ภาษา มีภาษาไทย, ลาว, อังกฤษ และละว้า ซึ่งภาษาละว้าทางโรงเรียนได้ให้เด็กที่อยู่ในหมู่บ้านแต่ไปเรียนที่โรงเรียนด่านช้างวิทยาเป็นคนกล่าว จากนั้นก็ผู้อำนวยการโรงเรียนได้กล่าวขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนและคอยช่วยเหลือด้านต่างๆ ซึ่งกล่าวถึงกลุ่มละว้าเราด้วย สักพักคณะผู้ประเมินก็ออกมาดูงานตามซุ้มต่างๆ ช่วงนั้นกลุ่มบูรณาการก็มาฝึกพูดภาษาละว้ากับคนแก่บ้าง ทีมวิจัยบ้าง ซึ่งคนแก่นั่งอยู่บนเรือนไม้ไผ่กับผู้คนก็จะแวะมาดูแลและซักถามจิปาถะอยู่เรื่อยๆ ซึ่งคนแก่ก็ยิ้มดีใจที่มีคนสนใจภาษาของตนและมีเด็กๆ จากโรงเรียนต่างถิ่นที่ทำโครงการนี้อยู่มาดูแลสนใจวิถีชีวิตของชาวละว้าค่อนข้างเยอะ ดูจากการที่ซักถามและการชมการหัตถ์ผ้าด้วย ป้าแพและป้าทั้นยิ้มดีใจ จน

ประมาณ 11.00 น. คณะผู้ประเมินก็เข้ามาในกลุ่มบูรณาการ มีการกล่าวสวัสดีและบรรยายเป็นภาษาละว้าและแปลเป็นไทย จากนั้นก็เดินตามกลุ่มต่างๆ เริ่มจากกลุ่มทอผ้ามาจักสานซึ่งมีลูกหมอนั่งอยู่ข้างๆ ต่อมาการเล่นซึ่งไม่ถามอะไรมากแต่ให้เล่นให้ดู

รูปที่ 15 ชาวท้องถิ่นและทีมวิจัยเข้าร่วมในงานประเพณีโรงเรียนด้วย

แล้วมาที่ซุ้มอาหารมีการซักถามถึงประโยชน์และวิธีการทำ เด็กก็อธิบายได้และถามเป็นบางคำถามเท่านั้น ซึ่งมีทีมวิจัยคอยช่วยอยู่ด้านหลัง จนมาถึงกับตักสัตว์ก็ไม่ถามอะไรมากแค่ให้สาธิตวิธีการดักให้ดู จากนั้นก็ออกไปดูกลุ่มอื่นต่อ อาจารย์ที่ดูแลกลุ่มบูรณาการรู้สึกโล่งอกมากและบอกว่าดีใจที่ครั้งนี้ทำได้และชวนมาถ่ายรูปร่วมกันกับเด็กๆ กลุ่มบูรณาการ จากนั้นก็มาทานอาหารที่ห้องประชุมมีการแสดงของเด็กให้ดู 4-5 ชุด และผู้อำนวยการก็ขอให้รอฟังผลการประเมินด้วยกัน พอทานอาหารเสร็จคณะผู้ประเมินก็ประชุมผลว่าโครงการผ่านไหม ประมาณ 14.30 น. คณะผู้ประเมินก็มาอ่านผลการตัดสินว่า “ผ่าน” แต่มีการซักถามเด็กในประเด็นที่ว่าต่อไปจะทำได้กับภาษาละว้า โดยให้เด็กที่รับผิดชอบเป็นคนตอบเอง ด.ญ.ชรีดา ตอบว่า “จะรักษาและพัฒนาให้ภาษายังคงอยู่และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและโรงเรียน” ก่อนจบคุณพวงเพชรก็ทิ้งท้ายว่า “ไม่ใช่จะทำเพื่อให้ผลของการประเมินผ่าน แต่เมื่อผ่านแล้วท่านต้องมาคิดต่อว่าจะทำอย่างไร ซึ่งการดำรงไว้ของความสำเร็จ และมีโครงการอะไร

ต่อจากวันนี้ มิใช่ว่าทำวันนี้พรุ่งนี้ให้เสร็จ แต่จะต้องทำอยู่เป็นกิจวัตร” จากนั้นก็มอบป้ายประกาศให้กับทางโรงเรียนและถ่ายรูปร่วมกัน ซึ่งคณะอาจารย์ก็ได้เชิญพวกเราทุกคนด้วย จากนั้นก็ล่ำลากันเดินทางกลับมีอาจารย์โสธร , อาจารย์ปรีชา และอาจารย์วีระศักดิ์ เดินทางมาส่งที่รถด้วย และเดินทางมาถึงหมู่บ้านประมาณเกือบ 4 โมงเย็น

รูปที่ 16 คณะประเมินเยี่ยมชมซุ้มต่างๆ

วันที่ 5 พฤษภาคม 2552

กิจกรรม การถ่ายทอดภาษาผ่านสื่อวัสดุ และถ่ายทำรายการโทรทัศน์
วัตถุประสงค์ เพื่อถ่ายทอดภาษาสู่บุคคลอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง
เวลา สถานที่ 7.30 น. – 16.00 น.
กลุ่มเป้าหมาย เด็กโรงเรียนด่านช้างวิทยาและเด็กในชุมชน

วิธีการ

ทีมวิจัยมาเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอนภาษา ประมาณ 8.30 น. เด็กจากทางโรงเรียนด่านช้างวิทยาก็มาถึงและเรียกมารวมตัวกันกับเด็กในชุมชน จากนั้นก็ให้ชิดาชวนคุยและอธิบายวิธีการพูดภาษาซึ่งเด็กก็นั่งฟัง บางคนก็จดบันทึกด้วย พอชิดาอธิบายเสร็จก็เริ่มสอน

เริ่มจากคำเรียกอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย พอสอนเด็กพูดสองสามรอบก็ทดสอบโดยการจับอวัยวะบางส่วนแล้วให้เด็กพูด เด็กก็สามารถพูดได้แต่ไม่ทุกคำ บางคำเด็กก็ปรึกษากันก่อนแล้วค่อยตอบ บางครั้งก็บอกว่า ถ้าคิดว่าใช้ไม่ต้องกลัวว่าจะผิด เพราะคำพูดพวกนี้ไม่มีอยู่ในตำราเรียนก็ทำให้เด็ก ๆ กลัวที่จะพูดมากขึ้น สักพักพิธีกรก็เดินทางมาถึง พอพักเหนื่อยสักพักก็เริ่มถ่ายทำรายการโทรทัศน์แล้วก็ให้เด็ก ๆ เดินตามไปด้วย เพราะแต่ละจุดก็จะมีภาษาพูดให้ได้เรียนรู้และบอกว่าจะต้องพยายามจำให้ได้มากที่สุด เพราะช่วงบ่ายจะถามว่าใครได้คำอะไรบ้างแล้วแปลว่าอะไร ซึ่งก็ทำให้เด็กกระตือรือร้นมากขึ้น บางคนบอกว่าเขียนไม่ถูกก็ให้เขียนไปตามความเข้าใจของแต่ละบุคคลก็ถ่ายทำกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งใกล้เที่ยงก็หยุดพักทานข้าวกัน พอช่วงบ่ายทีมงานของคุณสมิตร์ก็ถ่ายซ่อมบ้างเล็กน้อย ส่วนเด็กนักเรียนก็มานั่งที่ข้างตัวตึกแล้วมาทดสอบว่า ใครได้คำอะไรบ้าง ตอนแรกก็ไม่มีใครกล้าตอบต้องให้เด็กในชุมชนลุกขึ้นมาพูดก่อนว่าเขาได้คำอะไร ซึ่งเขาก็พูดได้แต่คนแก่ฟังแล้วบอกว่าสำเนียงออกจะเพี้ยนไปบ้างแล้วก็บอกว่า มันก็อย่างนี้แหละ เพราะมันไม่ใช่คำพูดที่พวกเขาได้ยินบ่อย ๆ ครั้นจะให้ได้เหมือนคนแก่ ๆ พูดมันก็คงไม่ได้ แต่ถ้าหากหัดพูดบ่อย ๆ เดี่ยวมันก็ดีขึ้น ก็เหมือนมีดินน้ำมันแหละ ยิ่งลับยิ่งคม พอคนแก่พูดจบ ก็ทำให้เด็กคนอื่นกล้าพูดและแย่งกันตอบ ถ้าคำไหนพูดไม่ถูก ธิดา ก็จะพูดให้ฟังใหม่ และเด็กก็หัดพูดตามให้คล่องปากมากขึ้น ทำอย่างนี้จนกระทั่งใกล้สี่โมงเย็นอาจารย์โสธรก็ขอตัวพาเด็ก ๆ กลับไปส่งที่บ้าน ก่อนกลับเด็ก ๆ ขอถ่ายรูปกับพิธีกรและชาวบ้านด้วย และทีมงานของคุณสมิตร์ก็ถ่ายทำรายการเสร็จพอดี ก็ช่วยกันเก็บของเสร็จก็เลิกทำกิจกรรมในวันนี้

3.7 จัดเวทีเพื่อสรุปการทำงานของทีมงานที่วิจัยเสนอต่อคนในชุมชนเพื่อแสวงหาความยั่งยืนของศูนย์การเรียนรู้ในระดับต่อไป

วันที่ 26 สิงหาคม 2552

<u>กิจกรรม</u>	ชี้แจงการทำงานที่ผ่านมาและแจ้งเรื่องโครงการจะปิดด้วย
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อแจ้งหรือเสนอผลงานที่ผ่านมาให้ทุกคนทราบ เพื่อคุยการเสนอโครงการในโครงการต่อไป
<u>เวลา สถานที่</u>	09.00 – 15.00 น.
<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>	ทีมวิจัยและชาวบ้านที่สนใจ

วิธีการ

วันที่ 24 ทีมวิจัยได้ปรึกษากันว่าโครงการจะปิดแล้ว เราคิดว่าจะทำอะไรต่อก็คือมาคุยกันว่าเอาอย่างนี้ดีกว่า เมื่อวันที่ 26 ขอเวลาให้มาปรึกษาหารือกันสัก 1 วันเพื่อชี้แจงโครงการเดิมและปรึกษาหาแนวทางการทำงานต่อไปในอนาคตและขอให้ คำสิงและธิดาช่วยเดินบอกคนให้ด้วย หลังจากวันนั้นก็มารวมตัวกันที่ศูนย์ละว้า ของวันที่ 26 สิงหาคม 2552 โดยช่วงเช้าทีมวิจัยมาทำความสะอาดศูนย์ก่อน พอใกล้ 09.00 น. ทุกคนก็ทยอยมาเรื่อย พอทุกคนมาพร้อมกันแล้ว

ก็เริ่มคุยเรื่องงานที่ผ่านมาให้ฟัง พร้อมทั้งมีภาพและงานทอผ้าให้ดูด้วย และบอกว่าตอนนี้ทำครบทุกกิจกรรมแล้วแม้จะไม่ 100 เปอร์เซ็นต์ทุกกิจกรรมแต่ก็ทำเต็มที่แล้ว สิ่งสำเร็จคือ สอนทอผ้าเพราะคนเรียนสามารถทอโดยที่ไม่มีครูสอนได้ 3-4 คนและช่วยให้โครงการโรงเรียนในฝันของโรงเรียนด้านช้างวิทยาผ่าน ทางเราก็มีส่วนอยู่ไม่น้อย แต่ที่ทำแล้วไปได้ครึ่งทางคือ เชื่อมเครือข่ายของคนกอง กกเชียงและคอกควายยังไม่สำเร็จ เพราะตอนทำงานกำลังเดินงบประมาณเราหมด และมีการสำรองจ่ายบางส่วนแล้ว แต่ไม่พอ งบประมาณงวด 2 มากก็ตรงกับช่วงเวลาเขาต้องทำงานไร่กันและโครงการก็กำลังจะปิดแล้วด้วย พอคุยเรื่องโครงการที่ผ่านมาจบแล้วก็ใกล้เที่ยงก็ต้องพักทานข้าวกันก่อน พอบ่ายโมงก็มาคุยกันต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมโลกว่าเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 52 ที่ผ่านมามีการได้คุยกันไปบ้างแล้ว ก็เล่าบรรยากาศของวันนั้นให้ฟังและถามผู้ที่เข้าร่วมประชุมว่าเห็นด้วยไหม หลายคนก็บอกว่าเห็นด้วยอีกหลายคนก็บอกว่าเขาจะให้งบเราหรือ แล้วทำกันเองจะทำได้หรือเปล่าซึ่งก็มีคำถามกันหลายประเด็นแต่สรุปแล้วก็ถือว่า ถ้าหางบมาได้ มีเวลา พวกเขาก็เต็มใจช่วย เพราะเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านเราเหมือนกัน ตกลงในที่ประชุมของวงที่กว้างขึ้นก็มีแต่คนเห็นด้วยส่วนใหญ่เหลือแต่เอาคณะกรรมการทำงานอย่างเดียว สักพักทุกคนก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

3.8 จัดประชุมทีมวิจัยประจำเดือน

การประชุมประจำเดือนของทีมวิจัยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ โดยจะมีการปรึกษาหารือและวางแผนการทำงานไปพร้อมๆ กับการทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น มีการพูดคุยกันระหว่างการทอผ้า เนื่องจากทีมวิจัยมาอยู่รวมกันตรงนี้หมดแล้ว จึงทอผ้าไปด้วย คุยวางแผนการทำงานไปด้วย ทำให้การประชุมบางอย่างมีเนื้อหาปนอยู่ในกิจกรรมอื่น แต่ก็มีบ้างในครั้งที่ต้องจัดประชุมอย่างเป็นทางการ เช่น การดูเอกสารการเงิน การถอดบทเรียนการทำงาน การวางแผนกิจกรรมในระยะที่ 2 เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดการประชุม ดังนี้

วันที่ 16 พฤษภาคม 2551

กิจกรรม วางแผนการจัดเวทีชี้แจงโครงการและการเรียนการสอนทอผ้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถึงเวลาเรียนจะได้มีคนเรียนครบ
2. เพื่อถามคนสอนว่าจะมีใครมีเวลาว่างสอนบ้าง
3. เพื่อทีมวิจัยจะได้ไม่เจอปัญหามากนัก

เวลาที่จัด 19.00 – 21.00 น.

สถานที่ บ้านธิดา

ผู้เข้าร่วมประชุม แกนนำทีมวิจัย

วิธีการ

แกนนำทีมวิจัยมารวมตัวกันหลังอาหารเย็นที่บ้านธิดา เพื่อคุยเรื่องแบ่งเงินกันเก็บโดย

เบิกเงินมา 50,000 บาท ให้ธิดาเก็บ 25,000 บาท จีวีวรรณ 25,000 บาท แต่เบิกจ่ายในเงินก้อนที่จีวีวรรณเก็บก่อน พอหมดค่อยใช้เงินก้อนที่ธิดาเก็บ และคุยเรื่องสอนทอผ้าและประชุมชี้แจงว่าทำวันไหนดี เพื่อต้องการบอกให้คนในทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมได้ทราบว่าจะทาง สกว. ได้ออนเงินมาให้แล้วและตกลงกันว่าจะประชุมชี้แจงในวันที่ 18 พฤษภาคม 2551 และ วันที่ 19 พฤษภาคม 2551 ไปซื้อขายด้วยกัน จากนั้นก็หาคนเรียนทอผ้า ส่วนคนสอนมีแล้ว พอหาคนเรียนได้แล้วก็ค่อยมากำหนดวันที่จะเริ่มสอน ซึ่งตอนนี้ก็มีคนสนใจบ้างแล้วแต่ถ้าจะสอนเมื่อไรให้บอกวันล่วงหน้าจะได้ทำตัวให้ว่าง ทางทีมต้องการคนที่สมัครใจเรียนเพราะผลงานจะได้ออกมาดีด้วยคิดว่าความสนใจมีมากพอแต่ต้องไม่เห็นคนเชื้อสายกุ่มเท่านั้น เพราะคิดว่ามันปิดกั้นคนอื่นที่อยากเรียน

ผลจากการประชุม

ได้กำหนดวันเวลาการประชุมชี้แจงโครงการและเปิดตัวเรื่องการเรียนการสอนทอผ้าให้ทุกคนที่เข้าร่วมประชุมรับทราบ

วันที่ 19 พฤษภาคม 2551

<u>กิจกรรม</u>	เคลียร์บัญชีการเงิน
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อเคลียร์เงินในจำนวนที่มีการสำรองค่าใช้จ่ายล่วงหน้า
<u>เวลา</u>	12.00 – 16.00 น.
<u>สถานที่</u>	บ้านธิดา
<u>ผู้เข้าร่วม</u>	แกนนำทีมวิจัย

วิธีการ

สองโมงเดินทางไปซื้อขายเพื่อมาสอนทอผ้า เดินทางโดยมอเตอร์ไซค์สองคัน เพราะไปกันสามคนเพื่อช่วยกันเลือกผ้าและขนของกลับ พอไปถึงรวมเลือกผ้าเสร็จก็มีกลุ่มกะเหรี่ยงมาซื้อขาย ส่วนมากจะใช้แคสสีแดงและขาวเท่านั้น พอจ่ายเสร็จก็ไปเติมน้ำมันและเดินทางกลับบ้าน มาถึงบ้านจนเวลาใกล้เที่ยงก็กินข้าว กินเสร็จก็นัดกันมาเคลียร์บัญชีในส่วนที่มีการใช้จ่ายไปก่อน เพราะมีการใช้จ่ายก่อนเงินจะโอนมา และเป็นการสอนให้ระเบียบได้เริ่มทำบัญชีหลังจากที่ได้ศึกษากับเอกสารเดิมมาบ้างแล้วทำอยู่จนกระทั่งเย็นก็แยกย้ายกลับบ้าน

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. ได้ผ้ามาเพื่อการเรียนการสอนทอผ้า
2. เคลียร์เอกสารการเงินเสร็จและจำนวนเงินก็ลงตัวดี

วันที่ 3 พฤษภาคม 2552

<u>กิจกรรม</u>	ถอดบทเรียนการทำงานที่ผ่านมา
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่ออยากรู้ว่าทำอะไรมาบ้างแล้ว
<u>เวลา</u>	19.00 – 22.30 น.
<u>สถานที่</u>	บ้านฉวีวรรณ
<u>ผู้เข้าร่วม</u>	ทีมวิจัยและพี่เลี้ยง

วิธีการ

ช่วงเย็นเดินบอกทีมวิจัยว่าตอนเย็นขอให้มารวมตัวกันเพื่อถอดบทเรียนการทำงานกิจกรรมที่ผ่านมา พอแจ้งเวลาให้ทุกคนทราบแล้ว ประมาณ 1 ทุ่ม ทุกคนก็มารวมตัวกันก็เริ่มตั้งประเด็นว่าเราเริ่มทำอะไรมาบ้างแล้ว ตั้งแต่เดือนมกราคม – พฤษภาคม ว่าทำแล้วก็กิจกรรมแล้วก็มาเปิดดูสมุดบันทึกและสมุดรายงานว่าทำอะไรไปบ้าง ก็ไล่ไปได้ 6 กิจกรรม พอได้หัวข้อกิจกรรมมาแล้วก็มาคุยถึงรายละเอียดในการทำงานในแต่ละครั้ง เริ่มตั้งแต่ไปประชุมปรึกษาหารือที่โรงเรียนด้านช่างวิทยา โดยให้ทุกคนที่ไปช่วยกันเล่าว่าไปทำอะไรมาบ้างแล้วเจอปัญหาอะไรแล้วทีมวิจัยหาวิธีแก้ไขกันอย่างไร นั่งทำกันอย่างนั้นจนครบทุกกิจกรรม ก็ตกลงว่าจะแยกย้ายกันก่อนเพราะบางคนก็ยังไม่ได้อิ่มอาหารเย็น แล้วก็แบ่งงานกันว่าวันพรุ่งนี้ใครมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง โดยระเบียบบดการเงินกับออย ธิดาเตรียมตัวถ่ายทอดภาษาให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนด้านช่างวิทยา ส่วนที่เหลือก็ช่วยกันจัดนิทรรศการที่ศูนย์ พอแบ่งหน้าที่กันเสร็จแล้วก็ให้ทุกคนแยกย้ายกันกลับบ้านได้

วันที่ 4 พฤษภาคม 2552

<u>กิจกรรม</u>	เตรียมการเรียนการสอนและดูการเงิน
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อเตรียมการเรียนการสอนให้พร้อมและดูเอกสารการเงินที่ผ่านมา
<u>เวลา</u>	07.00 – 16.00 น.
<u>สถานที่</u>	ศูนย์ละว้า
<u>ผู้เข้าร่วม</u>	ทีมวิจัยและชาวบ้านและพี่เลี้ยง

วิธีการ

ประมาณ 7 โมงเช้าทุกคนก็มารวมตัวกันที่ศูนย์ตามที่ได้นัดหมายกันไว้ตั้งแต่เมื่อคืน ระเบียบหอบเอาเอกสารการเงินของเดือนที่ผ่านมามานั่งดูกับออยและนั่งสรุปรายจ่ายรายเดือนด้วย คำสิงห์ช่วยทำป้ายติดชื่อเรียกสิ่งของ ส่วนฉวีวรรณ จามรีและจงรัก ช่วยกันจัดศูนย์เรือนไม้เนื่องจากวันพรุ่งนี้จะมีการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ส่วนธิดาก็ฝึกสอนการออกเสียงภาษาเรียกสิ่งของกับอาจารย์มยุรี พอช่วงบ่ายกลุ่มของคุณสมิตรก็เดินทางมาถึง ก็ทานอาหารกลางวันและพักเหนื่อยกันสักพัก ก็ให้จงรักและธิดาพาเดินถ่ายทำตามหมู่บ้านแต่ละจุด เริ่มจากบ้านลุงเตย

แล้วเลยไปที่ศาลเจ้า ส่วนอ.มยุรี, ออย, จีวีวรรณและจามรี เดินทางไปบ้านคอกควาย เพื่อไปหาคนก่อง ที่นั่นเนื่องจากอยากให้เขามาดูการทำงานของกล่มก่อง บ้านกกเชียง เพราะช่วงเย็นเราจะมีการถอดบทเรียนและทางเราเชิญให้กลุ่มนายกอบต.ห้วยขมิ้น อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี มาเข้าร่วมรับฟังปัญหาและให้ข้อเสนอแนะด้วย พอไปถึงหมู่บ้านคอกควายก็แวะไปที่บ้านของพี่มุข แล้วก็ถามหาบ้านพี่แหวน เพราะว่าโทรหาแล้วไม่สามารถติดต่อได้ เขาก็ตอบว่าพี่แหวนออกไปข้างนอก สักพักเดี๋ยวก็นั่งกลับ และในช่วงที่รอพี่แหวนนั้นก็มีโอกาสได้คุยกับแฟนของพี่มุข คือพี่กลม ก็ถามว่า เขาอยากทำเกี่ยวกับการอนุรักษ์ภาษาไหม เขาก็บอกว่าสนใจอยู่เหมือนกัน เพราะกลัวจะไม่มีใครพูดภาษาในอนาคต ก็ถามต่อว่าทำไมถึงคิดว่าจะไม่มีใครพูดแล้ว พี่กลมบอกว่า ณ ปัจจุบันนี้ก็แทบจะไม่มีใครพูดแล้ว เพราะตอนนี้ลูกสาวก็ไม่พูดแต่สามารถฟังออกเวลาแม่เขาพูดด้วย สักพักลูกสาวเขาก็เดินมา แม่เขาก็บอกให้หุงข้าวเป็นภาษาก่องซึ่งเขาก็ไปทำ แล้วอ.มยุรี ก็ถามว่า สองก่องโซเลาะม่อ เขาก็ตอบว่า เลาะยอ ซึ่งฟังดูแล้วเขาก็สามารถสื่อสารได้ตรงประเด็น ซึ่งต่างกับที่บ้านกกเชียง เด็กรุ่นนี้แม่แต่ฟังก็ยังไม่รู้เรื่องแล้ว แล้วถามพี่กลมต่อไปว่าอยากให้ไปดูการทำงานของบ้านกกเชียงจะได้ไหม เขาตอบว่าก็อยากไปดูแต่ว่าพรุ่งนี้ตอนตี 5 ต้องไปประชุมที่กรุงเทพ พอตีพี่แหวนก็กลับมาถึงเขาก็เข้ามาทักทายก็เลยชักชวนพี่แหวนให้มาดูงานที่กกเชียง ถ้าสะดวกก็จะรับไปด้วยเลย ขากลับเดี๋ยวจะเอารถมาส่ง เขาก็อยากมีเพื่อนมาด้วยก็ให้เขาไปชวนพี่ยาม แต่พี่ยามไม่อยู่ ก็เลยถามเขาว่าถ้าไปคนเดียวจะเหงาไหม เขาก็บอกว่าผมจะปรึกษากับใครละครับ แล้วเขาก็นั่งคิดสักพักหนึ่ง แล้วก็บอกว่าเอาไว้โอกาสหน้าก็แล้วกันนะครับ วันนี้ผมคงไม่สะดวก ตกลงวันนั้นเราก็ไม่ได้คนมาร่วมด้วย ก็ลากลับบ้าน พอมาถึงหมู่บ้าน ธิดาและจรงค์ก็ทำกับข้าวไว้รอทีมพี่เลี้ยง ซึ่งนายกอบต.ฝากอาหารมาร่วมด้วย และฝากบอกว่าจะมาทานอาหารเย็นร่วม จนกระทั่ง 6 โมงเย็น ทุกคนก็พร้อมกันที่บ้านจีวีวรรณ ทานอาหารร่วมกันประมาณ 1 ทุ่ม ก็เริ่มถอดบทเรียนกันต่อโดยมีกลุ่มอบต.ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นช่วงๆ จนกระทั่งประมาณ 21.30 น. นายกอบต.ก็ขอตัวกลับและขอฝากไว้ว่า บางครั้งอาจจะต้องไปขอรถกวานถ้าหากขาดเหลืออะไร เขาก็บอกว่าได้เลย ก็เขียนโครงการขึ้นมาแล้วเสนอของบประมาณ แล้วส่งต่อผ่านอบต.หมู่บ้านก็ได้ หรือให้ออบต.ท่านใดท่านหนึ่งร่างโครงการส่งเองก็ได้ ที่มันเป็นความเดือดร้อนหรือความต้องการของชุมชน พอกลุ่มอบต.กลับกันหมดแล้ว ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงก็ทำงานกันต่อพักหนึ่งก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

วันที่ 4 สิงหาคม 2552

<u>กิจกรรม</u>	เดินทางไปร่วมประชุมสิ่งแวดล้อมโลกที่ ม.มหิดล ศาลายา
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อฟังหัวข้อการเสนอโครงการและเป้าหมายที่จะทำ
<u>เวลา สถานที่</u>	13.00 – 16.00 น.
<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>	ทีมวิจัย คณะกรรมการปราชญ์ชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

วิธีการ

เวลา 08.00 น. ออกเดินทางจากหมู่บ้านโดยรถยนต์แล้วไปต่อรถตู้ที่ด่านช้าง พอไปถึงกรุงเทพฯ ก็นั่งแท็กซี่ไป ม.มหิดลต่อ พอไปถึงก็โทรถาม อ.มยุรีว่าประชุมที่ตึกไหน อ.ก็บอกว่าตึกเดิม แล้วทานข้าวกันมาหรือยัง ก็บอกว่ายัง ถ้างั้นไปทานข้าวเที่ยงที่โรงอาหารก่อนก็ได้ เพราะยังไม่ถึงเวลานัด กลุ่มอื่นเขาก็นั่งไม่พร้อมก็เลยบอกให้คนขับรถเลยไปโรงอาหารเลย พอไปถึงโรงอาหาร ทานข้าวเสร็จก็พากันเดินกลับไปที่ตึก นั่งอยู่ข้างนอกสักพักก็พากันเดินเข้าไปห้องประชุม พอตื้อยเดินออกมาจับ แล้วพาไปว่าอยู่ห้องไหน พอเข้าไปก็ทักทายกับบุคคลกลุ่มอื่นที่นั่นอยู่ก่อน 2-3 กลุ่ม พูดคุยกันสักพักทุกคนก็มาทันพร้อม ก็เริ่มประชุม โดยคุณพูนสินกล่าวแนะนำตัวและทีมงานอีก 2 คน จากนั้นก็เล่าถึงความเป็นมาของกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกให้ทุกคนฟัง จากนั้นก็ให้แต่ละกลุ่มเขียนชื่อกลุ่ม ชื่อคน และปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่กำลังประสบกันอยู่ในขณะนี้ แล้วแจกอุปกรณ์การเขียนให้กลุ่มละ 1 ชุดให้เวลาประมาณ 20 นาที พอเสร็จกันหมดทุกกลุ่มแล้วก็ให้แต่ละกลุ่ม นำเสนองานของตนเอง เวียนกันจนครบทุกกลุ่ม นำเสนอด้วยภาษาไทยและภาษาถิ่นของแต่ละกลุ่ม จากนั้นก็อธิบายเรื่อง ภาวะโลกร้อนโดยตั้งประเด็นว่า โลกร้อนขึ้นได้อย่างไร แล้วมนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยอย่างไร พอพูดจบแล้วก็คุยอ้างอิงถึงโครงการของชาวบ้านที่ได้ทำไปแล้วหลายจังหวัดให้ฟังเพื่อเป็นแนวทางในการคิดตัดสินใจจากนั้นก็แจกเอกสารและคู่มือให้กลุ่มละ 3 ชุดและเน้นย้ำว่า หากจะส่งโครงการขอให้ส่งภายในวันที่ 26 กันยายน 52 นี้ เพราะคณะกรรมการจะได้เอาไปพิจารณาในขั้นตอนต่อไป พอกล่าวเสร็จก็ปิดประชุม แล้วลากลับ จากนั้นแต่ละกลุ่มก็ได้นั่งปรึกษากับพี่เลี้ยงที่มวิจัยต่ออีกเล็กน้อย ก่อนจะลากลับ เดินทางมาถึงด่านช้าง 20.00 น. มาถึงบ้าน 21.00 น.

วันที่ 8 สิงหาคม 2552

กิจกรรม ประชุมเรื่องที่ไปฟังโครงการสิ่งแวดล้อมมา

วัตถุประสงค์ เพื่อเล่าสู่กันฟังว่าเราไปทำอะไรมาและมีความคิดเห็นด้วยอย่างไร

เวลา สถานที่ 18.00 – 21.20 น. ที่บ้านฉวีวรรณ

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. ทิมวิชัยและคนในชุมชน

วิธีการ

ช่วงเข้าก่อนเข้าไร่กระจายกันเดินบอกชาวบ้านแต่ไม่ได้เน้น แล้วแต่ผู้สนใจเข้าร่วม โดยบอกว่าช่วงเย็นวันนี้ประชุม 18.00 น. เราจะคุยเรื่องสิ่งแวดล้อมกัน ก็อยากให้ทุกคนเข้าร่วมฟังด้วย จากนั้นพอถึงช่วงเย็นทุกคนก็เริ่มมารวมตัวกันที่บ้านของฉวีวรรณแล้วก็เริ่มเล่าเรื่องที่ไปประชุมมาเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม ให้ทุกคนฟังก่อน แล้วหลังจากนั้นก็เริ่มตั้งคำถามว่า หากมีโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเข้ามาให้ทำจะทำกันไหม จากนั้นก็ถามว่า สิ่งที่มีมองเห็นว่าเป็นปัญหาของชุมชนในปัจจุบันนี้มีอะไรบ้าง จากนั้นหลายคนก็ช่วยกันแสดงความคิดเห็นก็ได้มา 3 หัวข้อหลัก

หัวข้อที่ 1 ฝ่ายชะลอน้ำ เหตุผลคือ เวลาฝนตกน้ำจะมาเร็วมากและก็ไหลมาท่วมเส้นทางเข้า ออก ของหมู่บ้าน เวลาเจ็บป่วยกะทันหันนั้นเดินทางลำบากมาก บางครั้งต้องรอน้ำลด ถ้ามีฝ่ายชะลอน้ำก็จะช่วยลดความเร็วของระดับน้ำลงได้ และจะช่วยให้อบริเวณนั้นมีน้ำตลอดปี ปลา ก็จะเริ่มกลับมาเหมือนในอดีตและชาวไร้ก็นำน้ำใช้ด้วย

หัวข้อที่ 2 พัฒนาลำห้วย คลองในชุมชน เหตุผลคือ อยากให้มีการจัดการกับห้วยบางชนิด เช่น ดันกก ดันอ ที่ขึ้นกลางลำห้วย เพราะเวลาฝนตกแรงๆน้ำก็จะท่วมไร่นาชาวบ้านเนื่องจากน้ำไหลไม่สะดวก ปัญหาที่ตามมาอีกคือน้ำกัดเซาะที่ดิน เมื่อน้ำไหลตามทางน้ำไม่สะดวกเส้นทางน้ำก็จะเปลี่ยนไป ตามทิศทางที่ไหลง่าย เมื่อน้ำมาแรงๆบ่อยก็ไม่เกิน 2-3 หน้าฝน ปัญหาที่ทำกินก็จะเกิดขึ้นกับบางพื้นที่

หัวข้อที่ 3 กำจัดขยะในชุมชน เหตุผล อยากให้ชุมชนดูสะอาดมากขึ้น แต่ในเมื่อแต่ละบ้านเขาก็มีวิธีการจัดการขยะอยู่แล้ว อันนี้จึงเป็นประเด็นสุดท้าย

จากนั้นก็มาสรุปว่าจะเสนอโครงการฝ่ายชะลอน้ำและพัฒนาลำห้วยแล้วจากนั้นก็ให้จัดหาตัวคณะกรรมการดูแลการทำงานเพื่อให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อสรุปประเด็นกันได้แล้วก็เก็บของเตรียมกลับบ้าน และขอว่าพอทำงานไรเสร็จเราจะคุยเรื่องนี้กันอีกครั้งหนึ่ง แต่ยังไม่กำหนดวัน จากนั้นก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

3.9 จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์

การจัดทำรายงานของโครงการจะมีอยู่ 4 ขั้นตอนหลัก คือ การสรุปรายงานแต่ละกิจกรรมหลังการทำงานเสร็จ ตรวจสอบบัญชีการใช้จ่ายในแต่ละครั้งที่ทำกิจกรรมจากนั้นสรุปและรายงานผลการทำกิจกรรม แล้วมาวิเคราะห์ว่าจากการดำเนินงานว่าได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

3.9.1 สรุปรายงานแต่ละกิจกรรมหลังการทำงานเสร็จ

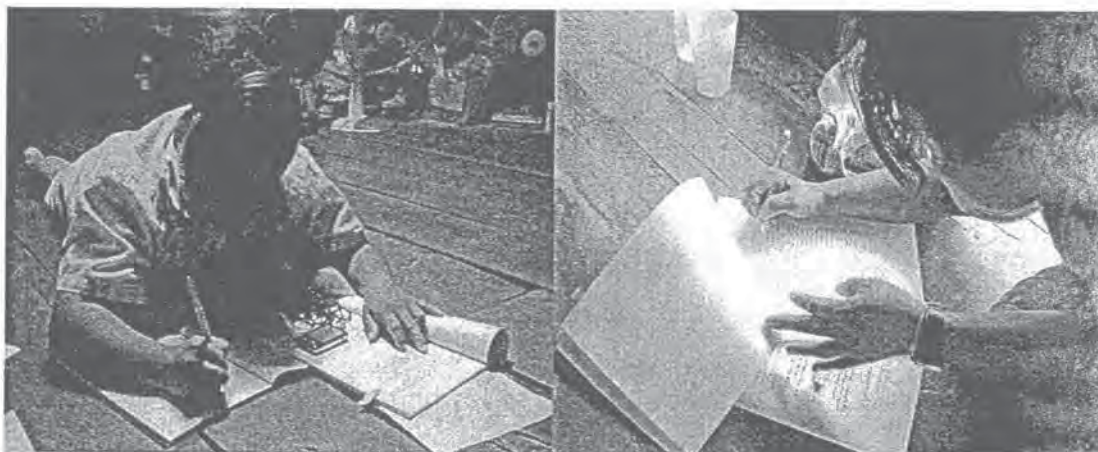
การเขียนรายงานของกลุ่มนั้นจะใช้วิธีการ คือ พอทำกิจกรรมเสร็จ ช่วงกลางคืนก็จะต้องเขียนรายงานเลย หรือไม่ก็ปล่อยไว้ไม่เกิน 2 วัน ในช่วงที่ไม่มีเวลาว่าง แต่ส่วนใหญ่ ถ้าทำกิจกรรมเสร็จ ในช่วงกลางคืนก็จะนั่งทำรายงาน เหตุผลเพราะถ้าทิ้งช่วงไว้นานจนเกินไปอาจจะลืมช่วงการทำงานในบางขั้นตอน สิ่งที่เอามาประกอบช่วงเขียนรายงาน คือ สมุดบันทึกกิจกรรม มีช่วงกิจกรรมเผยแพร่ภาษาวัฒนธรรมที่โรงเรียนด้านข้างวิทยา ต้องมาช่วยกันคิดและให้แต่ละคนมาเขียน ตามสิ่งที่ตัวเองได้ทำ ได้เห็นและได้รับ เพราะทุกคนทำงานในแต่ละจุดต่างกัน จากนั้นก็มารวมกันแล้วอ่าน แล้วคัดกรองเพื่อเขียนรายงานอีกชั้นหนึ่ง ถ้าไม่ทำเช่นนี้ก็ไม่สามารถเขียนรายงานได้ เพราะถ้าให้เขียนในสิ่งที่ผู้เขียนรายงานได้เห็นและทำ มันจะเขียนเล่าถึงเหตุการณ์ได้ไม่ทั่วถึง เพราะแต่ละคนไปทำกิจกรรมเดียวกัน อาจได้รับความรู้ ความรู้สึก ความภูมิใจหรือไม่พอใจต่างกันเพราะทุกคนความคิดต่างกัน เลยมองว่าบางครั้งก็ต้องเปิดโอกาสให้กว้าง ให้แต่ละคนมีโอกาสนำเสนอการทำงานของตนด้วย วิธีเขียน ส่วนคนที่เขียน

ไม่ได้ก็ให้เล่าแล้วจดบันทึกแต่ผู้เขียนรายงานก็ไม่สามารถอธิบายของแต่ละคนได้ทุกคนก็ต้องจับ
ในประเด็นหลักของแต่ละคน แล้วมารวมกัน ก็จะได้กิจกรรมนั้นมาเขียนรายงาน

การเขียนรายงานการเรียนการสอนทอดผ้า นั้นก็จะยากเกือบทุกขั้นตอนยิ่งช่วงที่ต้องเล่า
เหตุการณ์ การสอนนั้นต้องทำรายงานวันต่อวัน เพราะเหตุการณ์ในแต่ละวันจะมีปัญหา ในการ
เรียนการสอนต่างกัน ยิ่งรุ่นเด็กจะยิ่งมีปัญหา วิธีแก้และวิธีคลายเครียดสารพัด ก็เลยต้องทำวัน
ต่อวันแต่บรรยากาศในการทำงานก็สนุกอบอุ่น ครูผู้สอนนั้นไม่ได้สอนแค่เรื่องงานทอดผ้า แต่ยัง
สอนให้เด็กรู้จักอดทนและใจเย็นให้มากขึ้น มาช่วงสอนรวมรุ่นเด็กและรุ่นโตนั้นต้องมีผู้สังเกตถึง
2 คน เพราะแยกรุ่นโตและรุ่นเด็กอยู่กันคนละส่วนแต่สอนพร้อม ฉะนั้นการเขียนรายงานก็ต้อง
มานั่งสรุปการทำงานร่วมกันในช่วงกลางคืน

การเขียนรายงานการเชื่อมร้อยเครือข่ายของบ้านคอกควายนั่น ส่วนมากจะต้องฟังจาก
เครื่องบันทึกเสียงและจากความจำในสมองที่ต้องนึกถึงบรรยากาศในการทำงานเครื่อง
บันทึกเสียงสามารถบันทึกเสียงได้ แต่ไม่สามารถบันทึกสิ่งที่เราเห็นได้ ที่ต้องฟังจากเครื่อง
บันทึกเสียงส่วนใหญ่ เพราะทีมวิจัยนั้นต้องปรับเปลี่ยนตัวเองมาเป็นผู้อธิบาย, ผู้เล่าและตอบ
คำถามตามความเป็นจริงและเหตุผล แต่การทำงานกับบ้านคอกควายนั่นจะเขียนรายงานไม่ยาก
เท่าการทำที่โรงเรียนด้านข้างวิทยาเพราะชาวบ้านไม่ต้องมีหลักการ ไม่มีวิชาการ เมื่อการ
ทำงานไม่มีหลักการหรือข้อบังคับของราชการมาตั้งเป็นหลักเกณฑ์ ทุกอย่างง่ายและเวลาทำ
กิจกรรม ก็จะเล่าถึงบรรยากาศในการทำงานได้ง่าย และแต่ละจุดก็จะทำร่วมกันตลอด ฉะนั้นการ
เขียนรายงานก็เสร็จเร็ว

ส่วนการชี้แจงการปิดโครงการก็ต้องอาศัยmp3บันทึกการทำงานเหมือนเคยเพราะทีม
วิจัยก็ต้องทำหน้าที่ตอบคำถามและรับฟังความคิดเห็นแต่ละกลุ่ม พอรุ่งเช้าของวันใหม่ก็มานั่ง
เขียนรายงานและบัญชีการเงิน ดูเอกสารว่าถูกต้องหรือเปล่า

รูปที่ 17 ทีมวิจัยช่วยกันเขียนและตรวจรายงาน

การเขียนรายงานในแต่ละกิจกรรมบางครั้งก็ล่าช้าเหมือนกันเพราะใช้วิธีการเขียนใส่กระดาษ A4 แล้วเอามาอ่านทบทวนดู ซึ่งบางครั้งอ่านแล้วมันมีบางส่วนที่มันไม่ใช่ก็คัดลอกเขียนใหม่ ปรับปรุงส่วนที่จะต้องปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในสิ่งที่ขาดหาย บางทีเขียน 4-5 ครั้งก็ยังไม่เหมือนกัน ก็ต้องอ่านแล้วเลือกส่วนที่คิดว่าดีที่สุด คัดลอกลงในสมุดเพื่อส่งรายงาน

การเขียนรายงานหลายครั้งในหนึ่งกิจกรรมอาจจะส่งผล คือ การล่าช้า แต่การล่าชื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น การเขียนหลายครั้งทำให้เห็นข้อบกพร่องในการเขียนรายงานเมื่อเห็นสามารถเพิ่มเติมและแก้ไขกันเองภายในทีมวิจัย ถ้าไม่ได้จริงๆก็โทรปรึกษาพี่เลี้ยงทีมวิจัยให้ช่วยแนะแนวทาง ซึ่งก็ได้รับการช่วยเหลือและให้ความรู้เพื่อทีมวิจัยจะได้นำไปใช้ในโอกาสต่อไป

3.9.2 ตรวจสอบบัญชีการใช้จ่ายแต่ละครั้งแต่ละเดือน

ทีมวิจัยตรวจใบเสร็จโดยมานั่งดูใบเสร็จ ลายเซ็น ชื่อที่อยู่ ว่าถูกต้องหรือไม่ ค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งใช้อะไรไปบ้าง พอสิ้นเดือนต้องสรุปค่าใช้จ่ายอีกครั้งโดยการเขียนค่าใช้จ่ายโดยการแยกประเภทการใช้จ่ายและสรุปยอดเงินรายเดือน

3.9.3 สรุปผลการทำงานและรายงานผล

สรุปผลการทำงานโดยนำบันทึกแต่ละกิจกรรมมาดูว่าโดยสรุปผลของการจัดกิจกรรมนั้นโดยภาพรวมเป็นอย่างไร ทำทั้งหมดกี่ครั้ง เกิดผลอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และควรจะทำอย่างไรต่อไป

3.9.4 วิเคราะห์ผลการทำงาน

ทีมวิจัยวิเคราะห์ผลการทำงานโดยช่วยกันคิดว่าผลจากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาได้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่และสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีรายงานไว้ในบทที่ 5

บทที่ 4

รายงานผลการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยโครงการนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จาก การดำเนินงานทั้งหมดที่กล่าวมาในบทที่ 3 สามารถรายงานผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยเก่าและใหม่เพื่อทบทวนความรู้และ บทเรียนจากการทำงานที่ผ่านมา รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน สำหรับเป็น ฐานในการวางแผนงานต่อไป

ทีมวิจัยได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทบทวนความรู้และบทเรียนจากการทำงานที่ ผ่านมา เป็นจำนวน 3 ครั้ง คือ ในวันที่ 8 และ 19 มีนาคม 2551 เป็นการทบทวนความรู้และ ปรับแผนกิจกรรมก่อนการดำเนินงาน และวันที่ 23 ตุลาคม 2551 เป็นการทบทวนการทำงานที่ ผ่านมาในระยะที่ 1 และวางแผนสำหรับการทำงานในระยะที่ 2 หลังจากรายงานความก้าวหน้า ทีมวิจัย

จากการจัดเวทีในช่วงก่อนการดำเนินงาน พบว่า ทีมวิจัยอยากทำให้ศูนย์มีชีวิต อยาก ให้ชุมชนและบุคคลอื่นเห็นคุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ไม่ใช่เป็นแค่บ้าน หรือตึกขาวที่ตั้งอยู่โดยไม่ มีบทบาทอะไรเลย การไปดูงานที่ทีมวิจัยอยากไปดูศูนย์การเรียนรู้ชาวบ้าน เพราะมันจัดได้เข้ากับ สภาพพื้นที่นั้นๆ เพียงแต่ทีมวิจัยเอามาปรับปรุงเป็นแนวคิดสำหรับศูนย์ล่ะว่า บ้านกกเชียง ถ้า ไปดูที่พิพิธภัณฑ์ก็จะเป็นทางส่วนราชการเกินไปซึ่งจะทำให้นำมาปรับเปลี่ยนใช้ในศูนย์ชุมชน คงไม่ได้ เพราะสภาพแวดล้อมต่างกัน และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าอยากให้เด็กมามีส่วนร่วม ปลุกฝังให้เด็กรักและผูกพันกับศูนย์ และศูนย์การเรียนรู้ไม่ควรจะอยู่แค่ในตึกขาว แต่ต้องหาตัว ได้ตามบ้านของคนในชุมชนนั้นด้วย จะได้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา ส่วนเรื่องการเดินทาง ไปหาเครือข่ายท้องถิ่น ก่อนไปควรวางแผนก่อนการเดินทางว่าจะไปพบบุคคลใดในหมู่บ้าน จะ พูดคุยเรื่องอะไร แต่การไปเยือนนั้นควรให้มีการจดบันทึกด้วยว่าคุยกับใคร เรื่องอะไร เพราะจะ ได้รู้ว่าเมื่อไปแล้วเราได้อะไรกลับมาบ้าง ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวทางการทำกิจกรรมได้ดังนี้

- การเชื่อมร้อยคนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อสร้างเครือข่ายมุ่งให้เกิดพลัง ความ เชื่อมั่นในคุณค่าและภูมิปัญญาชาวกอง
- หาแนวร่วม เด็ก/เยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวา
- ศึกษาหาความรู้ ดูงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างๆและรูปแบบการบริหาร จัดการพิพิธภัณฑ์ เพื่อวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ในการกำหนดแนวทางการจัด ศูนย์เรียนรู้ชุมชนชาวกองต่อไป

เมื่อทำงานผ่านไปในระยะที่ 1 ก็ได้มีการสรุปงานและวางแผนการทำงานในระยะที่ 2 ซึ่งการทำงานในระยะที่ 2 จะเป็นการชูประเด็นเรื่องภาษาให้เด่นชัดมากขึ้น โดยการสอนภาษา

ในชุมชน- สอนการทักทาย เรียนสิ่งของและสนทนาโต้ตอบกันในวงกว้างขึ้น ซึ่งถ้าจะให้สอนในโรงเรียนยังเป็นสิ่งที่ย่อยอีกไกล แต่ถ้าเปลี่ยนมาสอนที่ศูนย์ โดยหาคนที่สนใจเรียนในชุมชน ถ้าพ่อแม่พูดกันบ่อย โรงเรียนก็อยู่ที่บ้านนั่นแหละ พ่อแม่เป็นครูและตัวอย่างให้ลูกได้พูดคุยกัน

ส่วนเรื่องหาเครือข่ายคนท้องถิ่นที่ ทีมวิจัยเลือกที่บ้านคอกควายเพราะใกล้และรู้จัก บ้างบางคนและมีความสามารถพาทีมวิจัยไปรู้จักคนท้องถิ่นในพื้นที่ได้ การทำงานในระยะที่ 2 จึงมีกิจกรรม ดังนี้

- ไปเยี่ยมชมเครือข่ายที่หมู่บ้านคอกควาย ตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคด จังหวัดอุทัยธานี
- ถ่ายทอดภาษาผ่านการทอผ้า
- ประชุมปฏิบัติการเรื่อง “การถ่ายทอดระบบตัวเขียนภาษาละว้าจากบ้านกกเขียงสู่บ้านคอกควาย”

4.2 เปิดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและคนในชุมชนได้รับทราบ

จากการเปิดประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ นอกจากชาวบ้านแล้วมีทีมวิจัยเดิมมาร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นหลังจากห่างหายไปนาน จากการเปิดประชุมครั้งนี้สิ่งที่ทีมวิจัยสังเกตพบเห็น คือ เมื่อไม่มีหน่วยราชการมาร่วม คนในชุมชนก็กล้าแสดงออกความคิดเห็น ทำให้ทีมวิจัยได้รับรู้ว่าใครอยากทำอะไร ได้แก่

- ลุงเคยบอกว่า “อยากทำเกี่ยวกับจักสาน เพราะเหลือคนที่ทำเป็นไม่กี่คนแล้ว เพราะตายจากไปหมด ถ้าหากไม่ทำต่อไปคนรุ่นหลังคงต้องซื้อมาใช้แล้ว และคงหาจากในหมู่บ้านไม่ได้แล้วเพราะไม่มีใครทำเป็น”
- มนัสและธิดา “อยากให้เพาะพันธุ์ข้าวไร่เพราะตอนนี้ข้าวราคาแพงขึ้นทุกวัน ในเมื่อข้าวไร่มีรสชาตินุ่ม หอม อร่อย ทำไมเราไม่มีโครงการให้ทุกบ้านที่สนใจมีพันธุ์ข้าวไร่ปลูกและทำแปลงส่วนรวมไว้ หากใครไม่มีก็มาขอพันธุ์ข้าวไร่ได้”

นอกจากนี้ยังได้รายชื่อคนที่มาสอนทอผ้า ซึ่งได้แก่ 1. อัจฉรา พิมพพันธ์, 2. คำแพะ วัชบุตร, 3. บุญตรอง ทับทิม, และ 4. จำรัส แห้วเพชร

4.3 พัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการทำงานของทีมวิจัย

จากการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการทำงานของทีมวิจัย สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบกิจกรรม คือ 1. เป็นกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการทำงานของทีมวิจัย ได้แก่ การไปอบรมงานพลังกลุ่มความสุขที่แม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม และ 2. เป็นกิจกรรมที่ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่น ได้แก่ การเข้าร่วมงานรวมพลคนวิจัยที่มหาวิทยาลัยมหิดล ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม, ถอดบทเรียนการทำงานในเวทีที่วอร์นทอน ที่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา, เข้าร่วมงาน 10 ปีสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และที่อิมแพคเมืองทองธานี

จากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ทีมวิจัยเกิดการพัฒนาศักยภาพและได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ
ดังต่อไปนี้

4.3.1 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการทำงานของทีมวิจัย

ได้ระบบวิธีคิดแบบง่ายๆ แต่มีเหตุผล ได้เล่นเกมเพื่อฝึกสติปัญญา ให้คิดหาวิธีในการ
แก้ไขเกม แต่ละครั้งจะเหมือนกับการใช้ชีวิตประจำวัน แล้วแต่ว่าใครเจอปัญหาแล้วหาวิธีแก้ไข
กันอย่างไร ซึ่งการอบรมนี้ทำให้ได้ฝึกใช้สติปัญญาและความอดทนร่วมกับคนอื่นในการแก้ไข
ปัญหา เริ่มจากกลุ่มเล็กก่อนแล้วค่อยๆ โดขึ้นเรื่อยๆ จนรวมเป็นที่เดียว การอบรมทำให้รู้จักคิด
และไม่ยึดติดกับสิ่งที่เคยเป็น รู้จักอดทนในความคิดของคนอื่นที่อาจไม่เหมือนเรา รู้จักการ
ทำงานเป็นทีม การเชื่อใจในตัวบุคคลอื่นและไม่ปิดกั้นความคิดของตน ซึ่งทางวิทยากรให้ทุก
คนมีสิทธิในด้านความคิด การปฏิบัติ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รู้จักการเห็นอกเห็นใจคน
ในทีมยามเหน็ดเหนื่อยร่วมกัน ในการเล่นเกมแต่ละครั้ง วิทยากรก็จะมาชวนให้คิดและถอด
บทเรียนร่วมกัน ซึ่งมันทำให้ได้ข้อคิดและวิธีปฏิบัติตนต่อโครงการและชีวิตประจำวัน

4.3.2 กิจกรรมที่ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่น

ได้ความรู้เพิ่มเติม ได้ชมการแสดงของกลุ่มต่างๆ มีหลายอย่างที่น่าสนใจ ได้ความสุข
จากการทำงาน มีความมั่นใจมากขึ้น มีเรื่องน่าสนใจ เช่น การแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็น พูด
แลกเปลี่ยนภาษาตนเองและแปลให้เพื่อนฟัง ได้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยมากขึ้น เข้าใจมากกว่า
เดิม รู้จักเพื่อนต่างภาษามากขึ้น ได้ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ มากมาย งานวิจัยสอนให้รู้ว่า
ความคิดต้องพัฒนาอีกมาก ต้องรู้จักคิดให้ถูกทางและถูกต้อง คิดให้เป็น เข้าใจในงานที่ทำอยู่

4.4 พัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวก่อง

4.4.1 การรวบรวมองค์ความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัด แสดงในศูนย์การเรียนรู้ทั้งผลงานเดิมและผลงานที่สร้างขึ้นใหม่

การพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวก่อง
ทีมวิจัยได้ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัด
แสดงในศูนย์การเรียนรู้ โดยนำองค์ความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม ที่ได้จากการดำเนินงานใน
โครงการที่ผ่านมา คือ โครงการ"การศึกษาและฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมละว้า (ก่อง) บ้านกกเชียง
ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สัญญาเลขที่ PDG48M0002 โดยนายมนัส
ขุนณรงค์ เป็นหัวหน้าโครงการ มาจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการ ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

ศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์การเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวไททอง ที่บ้านกกเขียง ตำบลห้วยผึ้ง อำเภอคำชะอี จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของชาวไททอง และจัดแสดงข้อมูลทั่วไปของชาวไททองไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ความเป็นมา อาชีพ พิธีกรรมและข้าวของเครื่องใช้ เช่น ที่ตักนกก กระดังข้าว ผ้าทอ และอื่นๆ อีกมากมายที่เป็นผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ยังเป็นที่ประชุมและการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มชาวบ้านได้อีกด้วย ศูนย์การเรียนรู้ได้รับการสนับสนุนส่วนหนึ่งจากการจัดสรรงบประมาณของผู้นำ COE. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผึ้งในสร้างอาคารศูนย์การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไว้ (ห้อง) ชาวบ้านได้รวบรวมเงินกันจัดซื้อที่ดินเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไว้ (ห้อง) เรียกศูนย์แห่งนี้ว่า "ศูนย์สระบัว" ได้ใช้งบในการจัดสร้างทั้งหมด 300,000 บาท ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ไม่ได้แสดงข้อมูลและเป็นที่ประชุม ที่ทำกิจกรรมของชาวบ้านเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ศูนย์แห่งนี้ยังเป็นที่พบปะผู้สืบทอดมรดกทางด้านภาษาวัฒนธรรม ภูมิปัญญา การอนุรักษ์ พิธีและพัฒนารากเหง้าของชาวไททองให้อยู่คู่กับกาลเวลาตราบนานเท่านาน ภาษาและวัฒนธรรมยังคงเป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลาน....สืบต่อไป

การปฏิวัติระบบ

ลักษณะประชากร

สภาพิเศษหญิงกิจ

สักขณະภูมิประเทศและที่อยู่อาศัย

และได้กล่าวหาว่า นายนิคม
และนายสุจินต์ ได้ร่วมกัน
ฉ้อโกงเงินของนายสุจินต์
ไปจำนวนหนึ่ง และได้นำเงิน
ดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว โดย
ไม่ได้นำมาใช้ในการดำเนิน
กิจการของ บริษัทฯ

ที่ตั้งสะพานจากเชียง

ตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้นำข้อบัญญัติของกรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มาใช้บังคับโดยปริยายต่อไป

๓๘๔๗

พื้นที่^{๔๒}ของเขต 21 ตารางฟุตเมตร หรือ 33,600 ลิ โดยใส่สารละลาย ๓๓๖

Figure 7. The effect of the concentration of the initiator on the polymerization of α -methylstyrene.

ทศได้ คัดบ้านวังมาว หมู่ 3 ตำบลวังมาว

14. **Классификация** по степени опасности

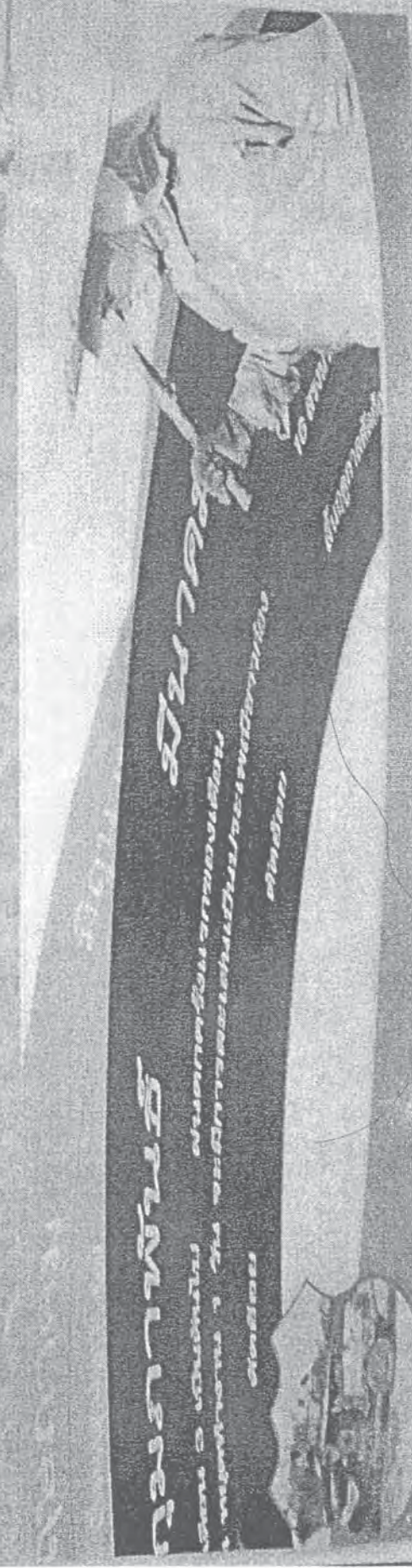

เบียร์สุขภาพของชาวภู่อว

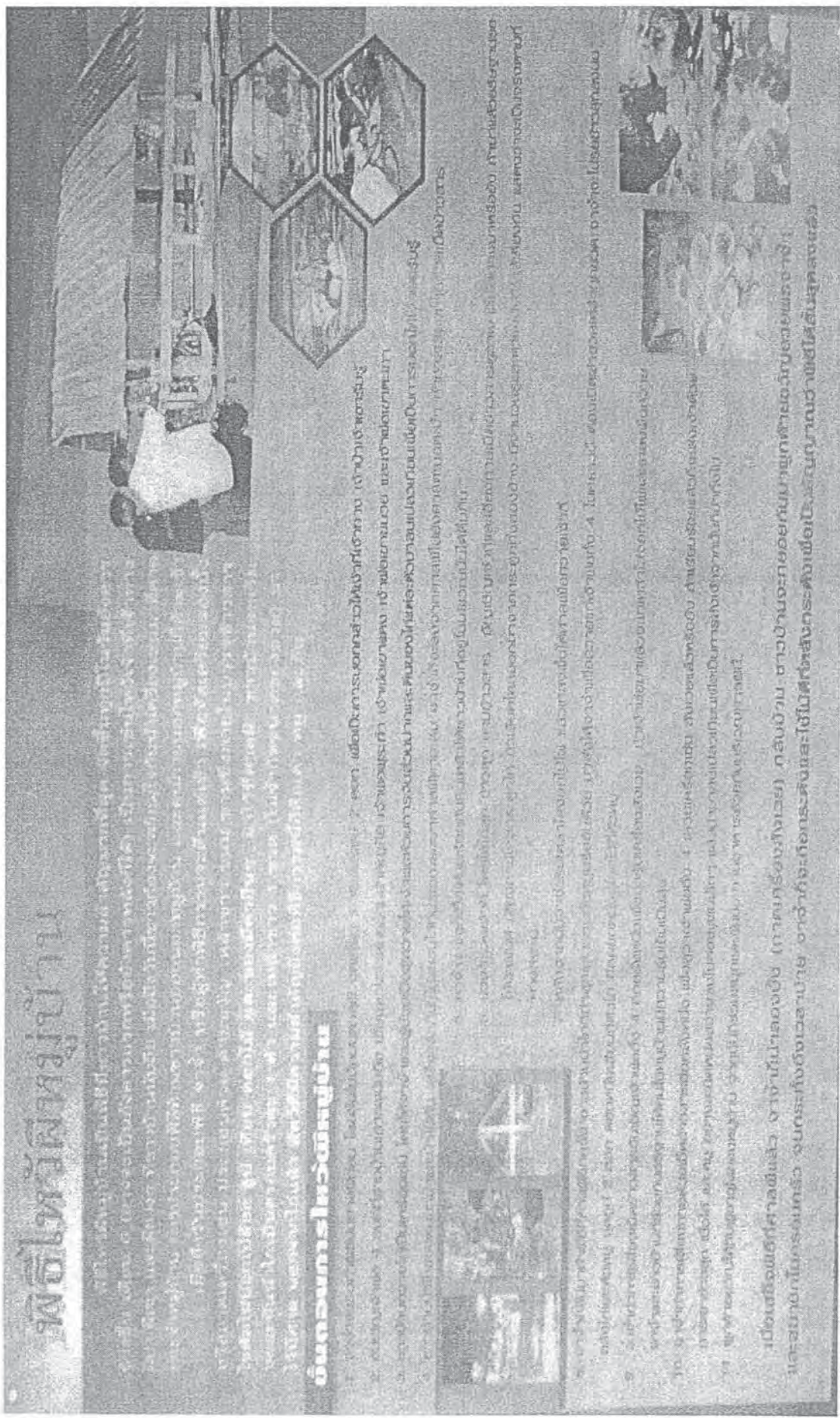
จ๊วยและข้าวโพด

วิถีชีวิตของชาวอว (ภู่อว) นั้นยกย่องส่วนใหญ่ว่าจะอยู่กับการพึ่งพิงธรรมชาติ ทางการปลูกพืชไร่ การปลูกข้าวโพด จากลำห้วย ปลูกข้าวกันเอง ปลูกมะเขือ ไม้ได้ใช้เงินซื้ออาหารเหมือนเดิยนี้ พืชไร่ของอวทำ น้ำตาลเข้ามาตั้งอยู่ใกล้บ้าน มีนายทุนเข้ามาเสนอให้ชาวบ้านปลูกพืชไร่ และขอทุนไปปลูกอย่าง คนที่มีที่ดินมากจึงเริ่มหันมาปลูกข้าวโพด ส่วนการใช้พื้นที่ทำกินนั้น ชาวอว ปลูกเพียงจะปลูกข้าวโพดเป็นอันดับแรก ของผลผลิตคือข้าวโพด มันส์ ประหลาด และข้าวโพดเป็น อันดับสุดท้าย

ชาวอวจะเริ่มปลูกข้าวโพดตั้งแต่ต้นฤดูฝน เริ่มมีฤดูฝน หลังจากปลูกเสร็จก็จะมีกำรกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยเป็นระยะๆ จนถึงฤดูกาลตัดอ้อย ซึ่งเริ่มถึงเมื่อ เดือนธันวาคม-เดือนเมษายน

พิธีไหว้พระจันทร์

บทกวีนิพนธ์ของกวี

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...

... 4. ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

การทอผ้า

ชาวไทลื้อไม่ได้แต่ภาษาและวัฒนธรรมเท่านั้นที่เป็นเอกลักษณ์ ชาวไทลื้อยังมีการแต่งกายอีกที่ยังคงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นไม่แพ้เสื้อผ้าที่เป็นสวตสลายของเสื้อผ้าที่ใส่ ลายผ้าถุง ผ้าม ผ้าก่องจะดัดเย็บเสื้อผ้าที่ใส่ด้วยตนเองผ้าที่นำมาตัดเย็บได้จากการทอผ้า ลักษณะการทอผ้าของชาวไทลื้อคล้ายกับการทอผ้าของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงและมลายู ชาวไทลื้อจะมีความแตกต่างตรงที่สวตสลายของเสื้อที่มีลวดลายแตกต่างกันตามความชอบและแบบฉบับของแต่ละคน ชาวไทลื้อจะนิยมการทอผ้าฝ้าย ผ้าถุง และผ้าหม่ม การทอผ้าแต่ละชิ้นต้องใช้เวลาอย่างน้อยหนึ่งสัปดาห์ เพราะต้องรอให้ฝ้ายแห้งและมาทำงานเป็นเส้นด้ายถึงทอมาเป็นผืน ซึ่งแต่ละชิ้นใช้ฝ้ายที่ปลูกเองแล้วเก็บมาตีจนเป็นเส้นด้ายเป็นวิธีดั้งเดิมในการทอผ้า

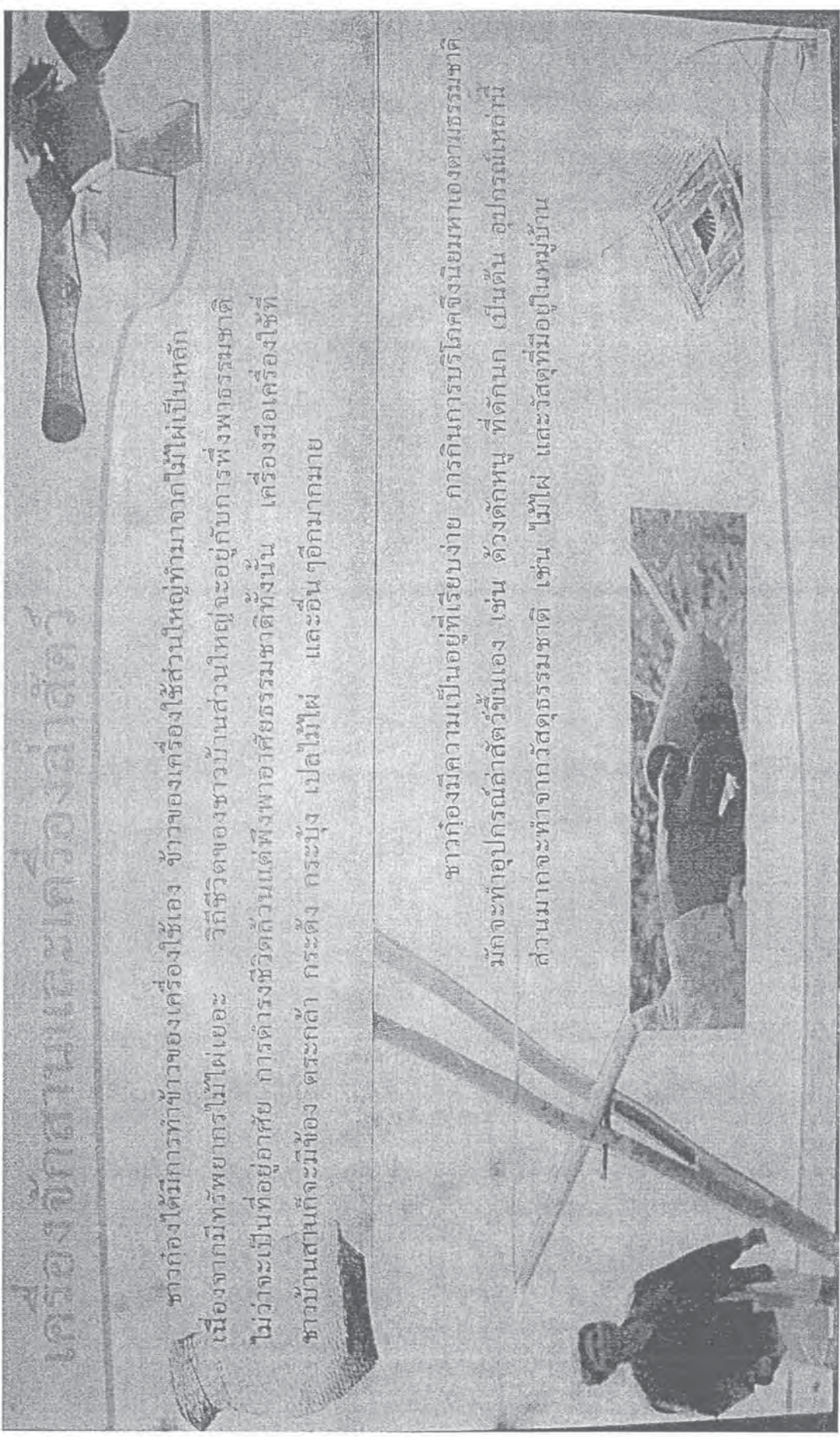
ปัจจุบัน ชาวไทลื้อยังได้ซื้อด้ายสำเร็จรูปมาใช้ในการทอผ้า เพราะสะดวกและรวดเร็ว ที่หมู่บ้านกกเคียงยังคงมีการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมใช้เอง รูปแบบการทอผ้าคล้ายกับการทอผ้าของชาวกระเหรี่ยงคือ ซึ่งคล้ายกับทอในไม้ 2 ท่อนในแนวนอน ไม้ท่อนหนึ่งผูกติดกับหลัก ส่วนอีกท่อนหนึ่งคือด้านผู้ทอตรงแถวด้านหน้าผู้ทอผ้า แล้วมีสายหนึ่งคล้องปลายไม้ด้านหนึ่ง ผู้ทอผ้าจะนั่งกับพื้น ขาเหยียดตรง เพื่อยึดไม้ที่ติดกับหลักด้านล่างตั้งนั้นความตึงของเส้นด้ายจึงไม่คงที่ ผู้ทอผ้าสามารถบังคับให้เส้นด้ายย่นตึงหรือหย่อนได้ตามต้องการ ถ้าเป็นช่วงเริ่มผ้าฝ้ายยาว ก็จะใช้ไม้ยันที่มีความยาวพอเหมาะกับความตึงของเส้นด้ายที่ใช้ในการทอผ้าที่นั้นพันกันไม่เรียบตึง ผู้ทอผ้าจะใช้วิธีที่ทำจากขนหมูปาดสาบเส้นด้ายให้เรียบและเปรี๊ยะเป็นระเบียบเมื่อเวลาพุ่ง กระแสสายด้ายแล้ว ก็ทอหูก ใช้มือบีบขนหมูปาดอีกที หลังจากทอผ้าเป็นผืนแล้วก็นำมาเย็บเป็นเสื้อผ้านุ่ง หรือย่ามตามต้องการ

เครื่องจักรและเครื่องมือต่าง ๆ

ชาวท้องถิ่นได้มีการทำข้าวของเครื่องใช้เอง ข้าวของเครื่องใช้ส่วนใหญ่ทำมาจากไม้ไผ่เป็นหลัก เนื่องจากมีทรัพยากรไม้ไผ่เยอะ วิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่จะอยู่กับการพึ่งพาธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย การดำรงชีวิตตั้งแต่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติทั้งนั้น เครื่องมือเครื่องใช้ที่ชาวบ้านส่วนมากจะมีข้อ กระด้าง กระดอง ไม้ไผ่ และอื่น ๆ อีกมากมาย

ชาวท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย การกินการบริโภคจึงนิยมหาเองตามธรรมชาติ มักจะทำอุปกรณ์ลำตัวขึ้นเอง เช่น ดั้งดักหนู ที่ดักนก เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้ส่วนมากจะทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ และวัสดุที่มีอยู่ในหมู่บ้าน

นอกจากนี้ที่มวิจัยยังได้องค์ความรู้เพิ่มเติมจากการจัดกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง คือ การทอผ้าของชาวทอง และคำศัพท์ภาษาทองที่ใช้ในการทอผ้า ไม่ว่าจะเป็น อุปกรณ์ในการทอ ขั้นตอนการทอ ซึ่งการทอผ้าของชาวทองมีวิธีการ ดังต่อไปนี้

จากดอกฝ้ายมาเป็นด้าย

เริ่มจากการปลูกฝ้ายและรอให้โตใช้เวลา 3 เดือน ทำการเก็บฝ้ายและตากแดดให้แห้ง เอามาทำการฉีกเอาเมล็ดออก แล้วตัดฝ้ายให้ฟู เอามาม้วนเท่าหัวแม่มือ แล้วเอามาปั่นเป็น เส้นด้าย แล้วเอามาฆ่าด้าย คือเอาข้าวสุกแช่น้ำ แล้วเอาฝ้ายที่เป็นด้ายใส่ลงไปให้น้ำข้าว ใช้ เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง แล้วเอาด้ายมาม้วนเป็นลูกๆ แล้วปั่นด้ายใส่ไม้โทะเบาะ เพื่อใช้กับแบบ ทูเล็ก

การฆ่าเส้นด้าย

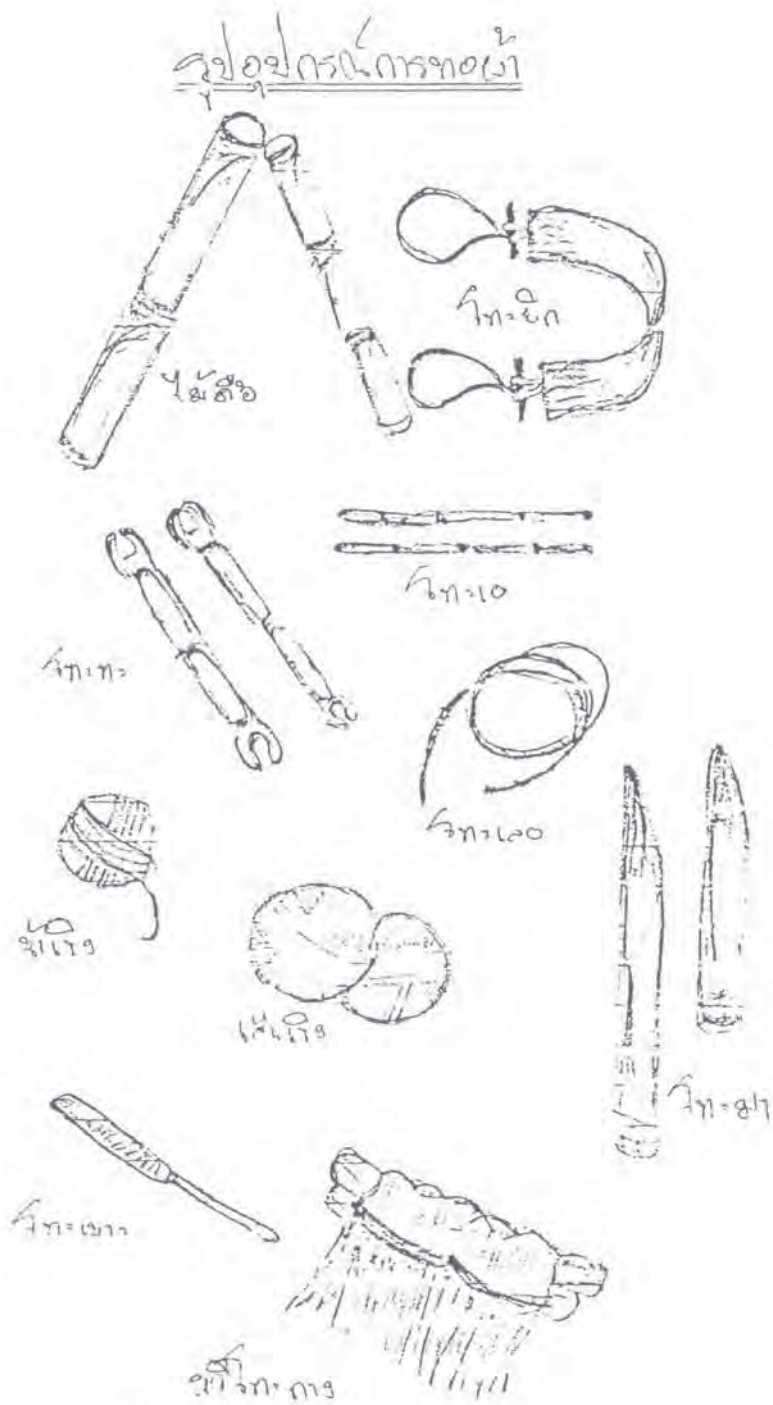
นำข้าวสุกที่เย็นแล้วมาผสมกับน้ำแล้วเอาเส้นด้ายลงไปแช่ไว้ ระบุว่าเส้นด้ายเปียกทั่วแล้ว ก็เอามือขยำ ทำเพื่อให้เส้นด้ายแข็ง พอขยำได้ทีแล้วก็นำเส้นด้ายไปตากให้แห้ง เส้นด้ายแห้ง แล้วก็เก็บมายี่ให้เศษข้าวสุกที่ไม่ละเอียดหลุดออกจากเส้นด้าย

การเตรียมเส้นด้ายเริ่มทอ

นำเส้นด้ายมาพันกับก้อนหินเป็นม้วนพอกำมือ แล้วนำเส้นด้ายอีกส่วนมาพันกับไม้โทะ เบาะกะพอประมาณและเส้นด้ายใหญ่หนึ่งเส้นมาทำแบบและนำอุปกรณ์ไม้ต่างๆที่เตรียมไว้เมื่อ อุปกรณ์ครบแล้ว คนพร้อมก็เริ่มทำการทอ

อุปกรณ์การทอผ้า

1. ดือ 2 อัน (ไม้คานที่มีลักษณะยาวทำจากไม้ไผ่)
2. โทะยิก (สายรัดเอว)
3. โทะทะ (ไม้ไผ่ครึ่งซีก 2 อันที่ปลายทั้งสองข้างเป็นตะขอ)
4. โทะเอ 2 อัน (ไม้ที่มีขนาดเล็กแต่ยาว)
5. โทะเลอ (เชือกแม่แบบ)
6. น้ำแข็ง (เชือกเขาทอผ้า)
7. เส้นแข็ง (เส้นด้าย)
8. โทะมา (ไม้ราบ)
9. โทะเบาะ (ไม้กระสวยด้ายทอผ้า)
10. หวีโทะกาง (หวีที่ทำจากขนหมู)

รูปที่ 18 อุปกรณ์การทอผ้า

วิธีการทอผ้า

มีคนทำอยู่ 2 คน คนหนึ่งเป็นคนทออีกคนหนึ่งเป็นคนก่อด้าย

1. คนทอก็มานั่งเอาสายไหมชักมัดกับไม้ทอแล้วเอาเชือกไหมเลอมาคล้องกับไม้ทอและไม้ตั้ง

2. เอาไม้ดี้อ อันที่ 2 มาขัดกับเชือกโทะเลแล้วเอาไม้โทะเอ 1 อันมากางบนไม้ดี้อ อันที่ 2 แล้วเอาเชือกรัดไว้
3. เอาไม้โทะเออันที่2 มาขัดกับเชือกโทะเล
4. เอาเส้นเชิงมามัดกับเชือกโทะเลแล้วลึงเส้นเชิงไปคล้องกับไม้ดี้อ อันที่ 1 โดยลึงไปให้คนก่อด้าย
5. คนก่อด้ายจะลึงเส้นเชิงกลับมาให้คนทอแล้วคนทอก็จะเอาเส้นเชิงลอดสายโทะยิก
6. เอาเชือกหน้าเชิงมาคล้องกับไม้โทะเอและไม้ดี้อ และเอาเส้นเชิงที่คล้องระหว่างไม้โทะทะและไม้ดี้อ อันที่ 1 มาสอดกับไม้โทะเอและไม้ดี้อ อันที่ 2 และเอาเส้นเชิงไปมัดกับไม้โทะเอแล้วไปคล้องกับไม้ดี้อ อันที่ 1 แล้วทำสลับไปเรื่อย ๆ จนเสร็จ
7. เอาไม้โทะมามาสอดระหว่างเส้นเชิงแล้วตั้งไม้โทะมาขึ้นก็เอาไม้โทะเบาะสอดลงไปแล้วดึงให้ตึงจากนั้นก็กระแทกไม้โทะมากับสันหน้าเชิงแล้วทำไปเรื่อย ๆ จนเป็นผืนผ้าก็ถือว่าเสร็จ

ความรู้และคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้า

- การทอนั้นคนทอจะนั่งไถลกันน้กไม้ได้เพราะมันทำให้คนสอดกระสวยด้วยความลำบากมาก

- ระหว่างการทอ หากเส้นด้ายมันเป็นขนทำให้ทอติดขัด ให้ใช้ว่าน “โทะอ่องก่อง โขดอ โขลมะเอ (เป็นชื่อภาษาละว้า ส่วนชื่อลาวไม่รู้) บางคนก็เรียกว่านชนิดนี้ว่า “ว่านไก่ฟ้า” ถ้าอยู่ในป่า ไก่ฟ้าชอบมาจิกกิน มาดูกับเส้นด้ายเพื่อทำให้เส้นด้ายเรียบและไม่พันกันทำให้ทอง่ายขึ้น ซึ่งว่านชนิดนี้มีคุณสมบัติทำให้เส้นด้ายเหนียว และมีการใช้กันมาแต่เนิ่นแล้ว เนื่องจากแต่ก่อนนั้น ยังไม่มีด้ายตลาด (ด้ายประดิษฐ์) ต้องปลูกฝ้ายและเช็นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายเอาไว้ใช้ จึงต้องหาวิธีทำให้เส้นด้ายทอง่ายขึ้น แต่ก็ยังไม่รู้ว่าใครเป็นคนค้นพบว่าว่านชนิดนี้ทำให้เส้นด้ายเหนียว

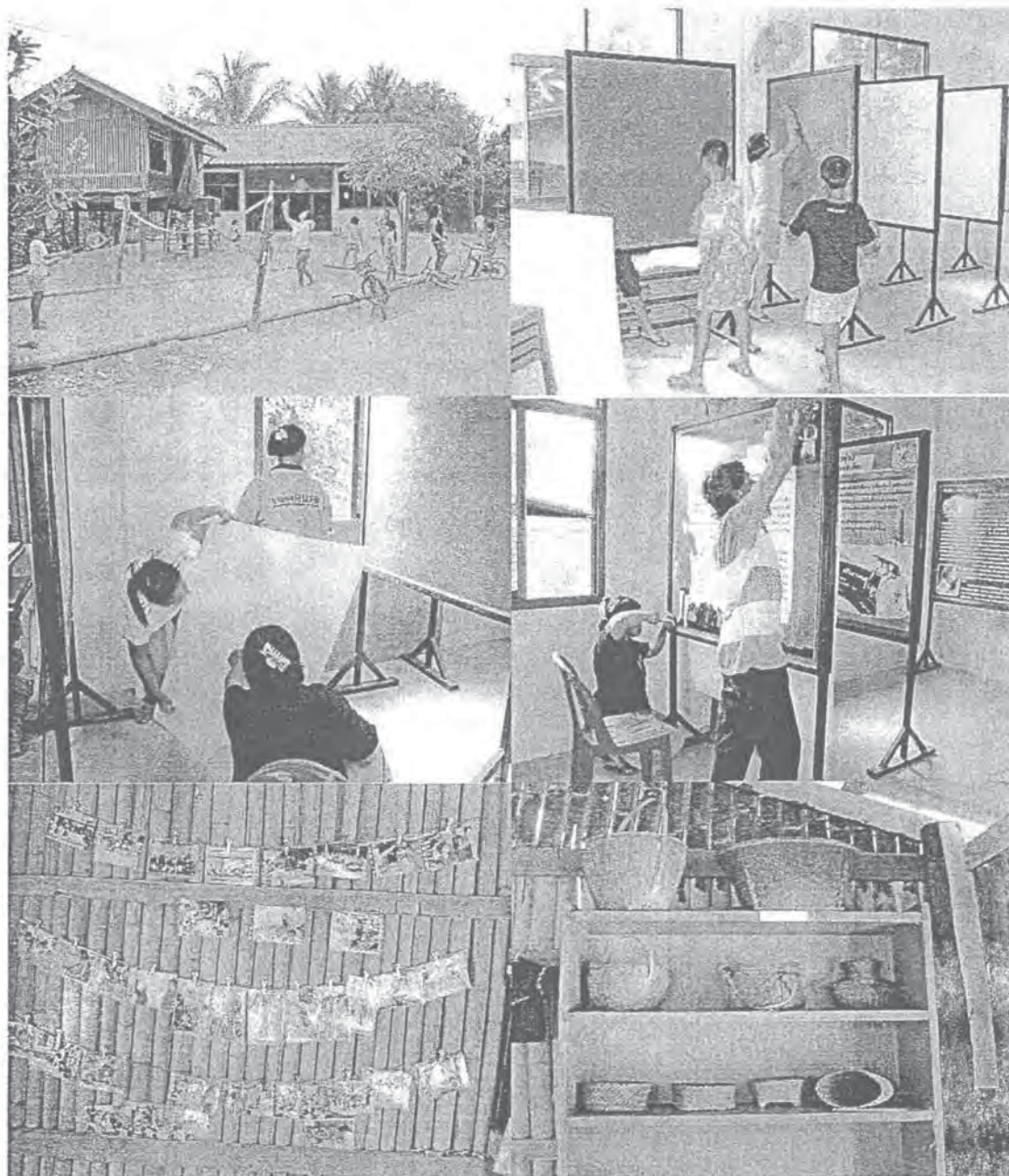
- ผู้ชาย เค้าไม่ให้ทอผ้า เพราะคนในอดีตเขาถือมันไม่ดี พวกผู้ชายต้องทำจักสาน

- ถ้าจะกินข้าวหรืออาหารอันใดก็แล้วแต่ ให้ปลดสายหูออกจากเอวก่อน เพราะเขาถือเหมือนกัน เพราะคนที่ยังไม่เคยแต่งงานนั้น ถ้าจะกินอาหารอะไรทั้งที่ยังทอหูกอยู่นั้น ก็จะทำให้ไม่ได้แต่งงานดี คือ ต้องหนีตามเขาหรือผู้ชายไม่รับผิดชอบ ส่วนคนที่แต่งงานแล้วก็จะทำให้ตลอดลูกยาก

4.4.2 ดำเนินการจัดแสดงผลงานที่ได้ภายในศูนย์การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของหมู่บ้าน

เมื่อได้ทำการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับชาวกองแล้ว ทีมวิจัยได้นำมาจัดทำเป็นบอร์ดนิทรรศการ โดยมีอาจารย์และเจ้าหน้าที่จากมหาวิทยาลัยมหิดล มาช่วยให้ความรู้ในเรื่องการจัดวาง ส่วนทีมวิจัย เด็ก และผู้สนใจในชุมชน มาช่วยทำความสะอาดเช็ดบอร์ด ติดบอร์ด รวมถึง

การทำความสะอาดอาคารอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วยังได้นำอุปกรณ์ข้าวของเครื่องใช้ของ
ชาวท้องถิ่นมาจัดแสดงบ้างตามโอกาส และได้มีการปรับเปลี่ยนผังรูปแบบการจัดนิทรรศการอยู่
บ่อยครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับวาระโอกาสและสภาพการใช้งานภายในศูนย์ละว่า เช่น วันที่มีการ
ประชุมภายในศูนย์ก็จะจัดศูนย์ให้มีพื้นที่สำหรับการประชุมได้

รูปที่ 19 บรรยากาศการจัดตกแต่งศูนย์ละว่า

การจัดนิทรรศการภายในศูนย์ละว่า ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการนำเสนอด้วยรูปภาพ เนื่องจาก
ชาวบ้านไม่ค่อยรู้หนังสือ หากมีข้อความมากๆ เป็นที่แน่นอนว่า เขาอาจจะไม่สนใจเลย แต่การ
สื่อสารด้วยรูปภาพ ทำให้คนในชุมชนสามารถเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตามภายในศูนย์ก็ยังมีข้อมูลที่

เป็นลายลักษณ์อักษรที่อธิบาย บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาและวิถีชีวิตในด้านต่างๆของชาว
ก๋อง สำหรับคนภายนอกที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ในศูนย์ละว้าแห่งนี้

นอกจากเรื่องราวของชาวก๋องที่ถูกนำเสนอขึ้นในศูนย์ละว้าแห่งนี้แล้ว ทีมวิจัยและผู้ดูแล
ศูนย์ละว้ายังได้หมั่นคอยหาหนังสือเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆมาจัดวางที่ศูนย์เพื่อให้ศูนย์ละว้าแห่งนี้เป็น
ศูนย์การเรียนรู้สำหรับชุมชนและคนภายนอกอย่างแท้จริง

4.4.3 จัดให้มีกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากการจัดตกแต่งศูนย์การเรียนรู้ด้วยนิทรรศการแล้ว ทีมวิจัยได้พยายามจัดให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้เพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีชีวิต กิจกรรมที่จัดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนทอผ้า การให้เด็กโรงเรียนด้านข้างวิทยาเข้ามาเรียนรู้ กิจกรรมเข้าและเยือนระหว่างชาวกองบ้านคอกควายและชาวกองบ้านกกเชียง ซึ่งสามารถรายงานผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

- กิจกรรมการทอผ้า

นอกจากอาคารที่เป็นศูนย์ละว่า ชาวกองยังมีบ้านเรือนไม้ที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับอาคารศูนย์ละว่า ทีมวิจัยได้ใช้พื้นที่บนบ้านเรือนไม้ในการจัดกิจกรรมทอผ้า ซึ่งมีการทอผ้ากันทั้งหมด 17 วัน (ตามรายละเอียดในบทที่ 3) แบ่งเป็น 2 รุ่น คือการทอผ้าที่มีผู้เรียนอยู่ในรุ่นผู้ใหญ่และรุ่นเด็ก และทบทวนการทอผ้าร่วมกันอีก 2 วัน

การเรียนการสอนทอผ้ามีประโยชน์คือ คนทอได้ผ้าคือชิ้นงาน แต่สิ่งที่ตามมาคือ ลายผ้านั้นมีหลายลาย เพราะฉะนั้นคนเรียนก็ไม่เก็บลายเดิมเพราะตอนทบทวนงานเขาให้ครูสอนลายผ้ายากขึ้น คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเองโดยทีมวิจัยไม่ต้องเป็นผู้กำหนดและช่วงที่ไม่มีการทบทวนนั้นคนสามารถทอผ้าใช้เองได้แล้ว ซึ่งทำให้เห็นว่าได้เกิดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าเพิ่มขึ้น 3-4 คน

การเรียนการสอนเพื่อทบทวนการทอผ้านั้น ทางทีมวิจัยต้องการให้เด็กและคนสูงวัยได้ทำงานร่วมกัน และฝึกเด็กให้รู้ถึงการทำงานกับผู้ใหญ่มากขึ้น และเมื่อเด็กได้เห็นรุ่นโตทอกันได้เร็ว พวกเขาก็เร่งทำให้เสร็จเหมือนกัน ซึ่งตอนทำแต่เด็กนั้นเขาก็จะขอเวลาพักบ่อยมาก พอมาช่วงหลังเขาทอผ้าแข่งกับรุ่นโต แม้ออนท้ายรุ่นโตต้องลงมาช่วยก็ตามแต่ก็เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

กิจกรรมการทอผ้าได้ก่อให้เกิดการถ่ายทอดและเรียนรู้ภาษากองที่มีการดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติผ่านกระบวนการเรียนการสอนทอผ้า เช่น เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษากองผ่านการเรียกขานอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า เกิดการสนทนาพูดจาภาษากองกันมากขึ้นและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้เด็กชาวกองแล้วยังมีเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในหมู่บ้าน เช่น คนลาว มีความสนใจมาเรียนทอผ้าที่ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้อีกด้วย

รูปที่ 21 เด็กๆมาเรียนทอผ้าที่เรือนไม้ศูนย์ละว่า

- เด็กนักเรียนโรงเรียนด้านช่างวิทยาเข้ามาเรียนรู้ในหมู่บ้าน

จากการประเมินโครงการโรงเรียนในฝันของโรงเรียนด้านช่างวิทยาในรอบแรกซึ่งไม่ผ่านการประเมิน ทีมวิจัยจึงได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยไปร่วมวางแผนการเรียนการสอนภาษาและวิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวท่ง โดยใช้กระบวนการของการทำงานวิจัยโดยช่วยกันคิดหาปัญหา สาเหตุ และวิธีการแก้ไข ก็พบว่า วิธีการที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้วิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมของชาวท่งนั้น เด็กต้องเข้าไปเรียนรู้ในหมู่บ้าน ซึ่งทางคณะครูก็ได้พานักเรียนเข้าไปที่ศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้าน เป็นเวลา 3 วัน คือช่วงวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ 2552 ในช่วงก่อนการประเมินโครงการโรงเรียนในฝัน และเข้าไปเรียนรู้ในหมู่บ้านอีกครั้งหลังจากการประเมินเสร็จสิ้นคือในวันที่ 5 พฤษภาคม 2552

เมื่อเด็กนักเรียนเข้ามาในหมู่บ้าน ก็ได้พาให้เด็กทำความรู้จักกับชาวท่งในเบื้องต้นผ่านนิทรรศการที่จัดขึ้นภายในศูนย์ละว่า จากนั้นให้ทำความรู้จักกับชาวท่งมากขึ้นผ่านการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้เฒ่าผู้แก่และทีมวิจัยโดยการแบ่งกลุ่มเด็กนักเรียนให้ไปเรียนรู้ตามอัธยาศัยตามความสนใจ ถ้าสนใจเรื่องการทอผ้าก็ไปเรียนการทอผ้าที่เรือนไม้ สนใจเครื่องจักสานก็ไปดูที่บ้านจวีวรรณเพราะมีเยอะ สนใจเครื่องจักสานทีมวิจัยก็พาไปหาลุงหมอและป้าแพที่บ้าน สนใจเรื่องภาษาก็อธิบายอยู่ที่อาคารนิทรรศการของศูนย์ละว่า สนใจเรื่องวิธีการทำอาหารก็ถามกับธิดา จงรัก และอัจฉรา รวมถึงการชมการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวท่งก็ไปชมที่บ้านธิดา

จากการที่คณะครูได้พาเด็กนักเรียนเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมของชาวท่งในหมู่บ้าน ทำให้เด็กนักเรียนมีความสนิทสนมกับครูผู้สอนมากขึ้น เด็กมีความกระตือรือร้นที่อยากเรียนรู้ กล้าถามและสนุกกับการเรียนรู้มากขึ้น มีเด็กได้เรียนรู้จากเรื่องจริงก็ทำให้เด็กเกิดความรู้ เกิดความมั่นใจและสามารถตอบคำถามคณะกรรมการที่มาประเมินโรงเรียนได้ ในขณะเดียวกัน การที่มีเด็กนักเรียนเข้ามาศึกษาข้อมูลก็ได้ทำให้ทีมวิจัยและชาวท่งคนอื่นๆเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะเตรียมข้อมูลเรื่องวิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรม อย่างเช่นเวลาที่เด็กถามข้อมูล หากทีมวิจัยไม่ทราบก็จะจดคำถามไว้แล้วไปถามกับผู้เฒ่าผู้แก่ในภายหลัง หรือหากไม่มั่นใจก็หันมาปรึกษากันก่อนแล้วค่อยตอบเด็ก เป็นการทำให้ได้เกิดการทบทวนและเรียนรู้ในบางเรื่องไปพร้อมๆกันด้วย

- กิจกรรมเข้าและเยือนระหว่างชาวท่งบ้านคอกควายและชาวท่งบ้านกกเขียง

ทีมวิจัยได้มีการจัดงานเข้าและเยือนชาวท่งขึ้นในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 โดยให้ชาวท่งบ้านคอกควายมาที่บ้านกกเขียง มาดูที่ศูนย์ละว่า ดูผลการทำงานที่ผ่านมา ซึ่งแขกผู้มาเยือนก็ได้เห็นการเรียนการสอนทอผ้า ผลงานทางด้านภาษา ระบบตัวเขียนและหนังสือภาษาก่อง จากนั้นทีมวิจัยได้ถ่ายทอดเรื่องการเขียนภาษาก่อง การทำหนังสือนิทานเล่มเล็ก การวาดภาพประกอบ ซึ่งการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้ชาวบ้านคอกควายเกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน

ของที่บ้านนกกเชียงมากขึ้นว่าได้มีการทำงานจริง ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆนอกชุมชนและอยากทำงาน
เช่นบ้านนกกเชียงบ้าง

4.5 การบริหารจัดการศูนย์ละว้า(ก่อง)

ในการดูแลศูนย์ละว้า ชาวก่องได้แบ่งบทบาทหน้าที่กันดูแลศูนย์ ดังนี้

- คนถือกุญแจ สำหรับเปิดปิดศูนย์ คือ ป้าทั้น มัดใจ เพราะป้าทั้นอยู่บ้านทุกวันและอยู่ใกล้
ศูนย์ จึงสะดวกเวลามีคนต้องการใช้สถานที่
- คนดูแลเรื่องไฟฟ้า น้ำประปา ดูแลรอบอาคารและซ่อมแซมส่วนต่างๆ คือ นายสม แสนเงิน
เพราะเป็นคนค่อนข้างมีเวลาและเต็มใจช่วยด้วย
- การจัดการเรื่องค่าน้ำค่าไฟ

ศูนย์ละว้ามีรายได้อยู่ 2 ทาง ได้แก่ จากนางจามรี แสนเงิน ซึ่งมาใช้สถานที่ของศูนย์
ละว้าในการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า และช่วยดูแลเรื่องค่าน้ำค่าไฟของศูนย์ละว้า รวมถึงการเก็บ
กวาดทำความสะอาดศูนย์ เป็นการตอบแทนเรื่องการใช้สถานที่ และรายได้ก็อีกทางมาจากการที่
คนข้างนอกมาขอใช้สถานที่เป็นที่พัก เขาก็จะจ่ายเงินค่าบำรุงศูนย์ละว้า รายได้ส่วนนี้เก็บไว้ที่
นายมนัส ขุนณรงค์ สำหรับจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ในเดือนที่นางจามรี ไม่ได้มาทำงานที่ศูนย์ละว้า

4.6 กิจกรรมเชื่อมร้อยเครือข่ายกับชาวก่องบ้านคอกควาย ตำบลทองหลาง อำเภอ ห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรมเชื่อมร้อยเครือข่ายเป็นกิจกรรมที่ทีมวิจัยเพิ่มเข้ามาในแผนปฏิบัติงาน เพื่อ
สร้างเครือข่ายให้เกิดพลัง เกิดความเชื่อมั่นในคุณค่าและภูมิปัญญาของชาวก่อง โดยได้เลือก
พื้นที่บ้านคอกควาย ตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่
ใกล้และพอจะมีคนรู้จักและสามารถพาทีมวิจัยไปเชื่อมร้อยเครือข่ายกับคนก่องในพื้นที่นั้นได้
จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทีมวิจัยเดินทางไปเชื่อมร้อยเครือข่ายที่บ้านคอกควายทั้งหมด 5
ครั้ง เชิญชาวบ้านคอกควายมาที่บ้านนกกเชียง 1 ครั้ง และได้พาไปเข้าร่วมงานฟื้นฟูภาษาที่
มหาวิทยาลัยมหิดลด้วย 1 ครั้ง

การได้ไปที่บ้านคอกควายทำให้รู้ว่ายังมีคนที่พูดภาษาเดียวกันนั้นยังมีอยู่มากแต่ใน
อนาคตก็คงไม่มีคนพูดแล้วถ้าไม่รีบฟื้นฟู เพราะเด็กเล็กจนถึงอายุ 18-19 ปี ไม่พูดแล้วแต่ฟัง
ออกทุกคำอยู่ เหตุที่ไม่พูดคือ เขาเริ่มอายุกับภาษาของตนเมื่อเริ่มแรกนั้นทำท่าจะดี ทุกครั้งที่
เราไปคอกควายจะได้พบคนก่องรออยู่ค่อนข้างเยอะและเขาก็มาที่ชุมชนของกกเชียง 1 ครั้งและ
มีการฝึกการเขียนภาษาด้วยกันแต่พอหลังจากนั้นงบประมาณส่วนแรกหมดทำให้เราขาดช่วงใน
การทำงานไประยะหนึ่ง พอเงินโอนเข้าบัญชีแล้วเรากลับมามีสามารถทำงานต่อได้ เพราะว่า
ชาวบ้านคอกควายนั้นมีแต่ไร่ข้าวโพด พอช่วงฝนตกใน 2 เดือนแรกนั้นเขาต้องทำงานในไร่
ตลอด ทีมวิจัยพยายามติดต่อเรื่อยแต่เขาก็ไม่มีเวลาว่าง บางครั้งก็ว่างไม่ตรงกันจนกระทั่งต้อง

ปิดโครงการ แต่ก็ยังอยากให้เขาขึ้นโครงการกันด้วยตัวเองได้ เพราะโอกาสที่คนจะกลับมาพูดมีค่อนข้างเยอะ ทางบ้านกกเชียงรู้สึกเสียตายนมากที่ทำแล้วไม่สำเร็จและเขาบอกกันบ่อยมากว่า เขาอยากลองทำดูบ้างเพื่อภาษาบ้านเขายังคงอยู่

รูปที่ 22 ชาวท้องบ้านคอกควายและบ้านกกเชียง

4.7 การเผยแพร่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวท้องด้านต่าง ๆ

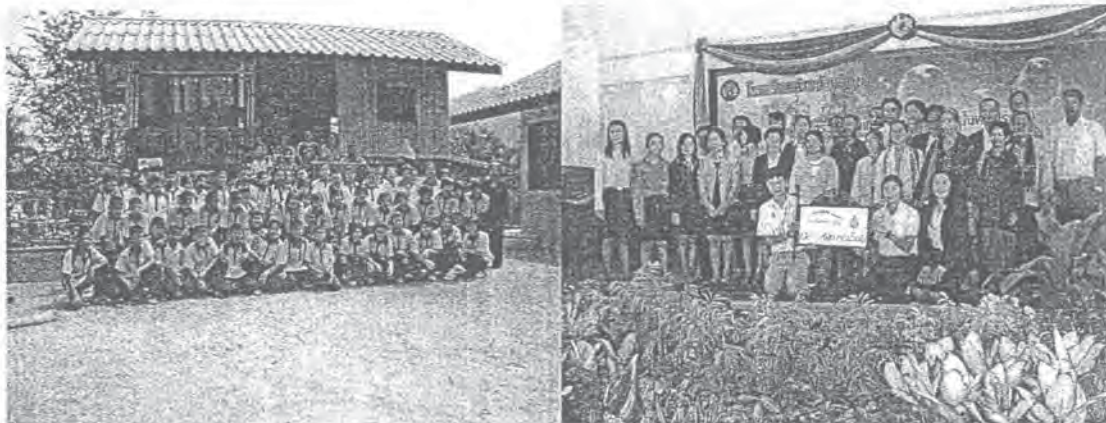
นอกจากการดำเนินงานตามแผนแล้ว เพื่อให้ภาษาและวัฒนธรรมของชาวท้องยังคงอยู่ ที่มวิชัยและชาวท้องคนอื่นๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวท้อง ให้เป็นที่รู้จักของคนอื่นทั่วไป ได้แก่ การเข้าร่วมในงานแข่งขันมินิมาราธอน พิชิตยอดดอย เขาเทวดา ซึ่งจัดขึ้นที่ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์สัตว์สวนป่าพุเตย, งาน 116 วัน จากวันแม่ถึงวันพ่อที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขมิ้นจัดขึ้น ซึ่งการได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของคนท้อง ทำให้เกิดการฟื้นฟูการแสดงละเล่นของชาวท้อง ในเรื่องของการรำแคน, รำละว้า 4 ตระกูล และรำกระดัง เป็นต้น นับว่าเป็นการเปิดพื้นที่ให้ชาวท้องได้แสดงความเป็นเอกลักษณ์และความเป็นตัวตนมากขึ้นและเป็นการทำให้คนภายนอกได้รู้จักกับชาวท้องมากขึ้น

กิจกรรมการเผยแพร่และให้ข้อมูลวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องที่โดดเด่นที่เกิดขึ้นในโครงการนี้ คือ การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้านช่างวิทยาในการประเมินโครงการโรงเรียนในฝัน โดยเริ่มตั้งแต่ครู ทางโรงเรียนด้านช่างวิทยาให้เด็กในชุมชนที่ไปเข้าโรงเรียนด้านช่างวิทยารับผิดชอบแต่ละกิจกรรมในโครงการโรงเรียนในฝัน โดยคณะกรรมการมีข้อกำหนดว่าการจะเป็นโรงเรียนในฝันนั้นชุมชนและโรงเรียนต้องช่วยกัน เริ่มแรกทางโรงเรียนได้เอาประเด็นของไทยทรงดำมาร่วมในกิจกรรม 2 ครั้งแต่ไม่ผ่านก็ไม่รู้จะทำอย่างไร พอดีมีอาจารย์ท่านหนึ่งไปอ่านเจอในอินเทอร์เน็ตว่า มีชาวละว้าหรือท้องอยู่ในเขตตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้างและได้ศึกษาข้อมูลมาบางส่วน หลังจากนั้นก็มาตัดสินใจว่าตกลงทางโรงเรียนเลือกเปลี่ยนจากชุมชนไทยทรงดำ มาเป็นกลุ่มท้องแล้วกัน ลองติดต่อไปดูว่าพวกเขาจะมีเวลาช่วยทางโรงเรียนหรือไม่ จากนั้นก็มาเล่าให้เด็กฟังหน้าเสาธงและถามว่าใครรู้จักบ้างเพราะครูเป็นคนถิ่นอื่นเด็กนักเรียนที่เป็น

ลูกหลานกึ่งกึ่งมือหลังจากนั้นครูผู้รับผิดชอบก็ขอเบอร์โทรติดต่อกับเด็กนักเรียนซึ่งก็ได้เบอร์ของธิดา หลังจากนั้นประมาณ 2 วัน ก็มีการโทรติดต่อกันว่าช่วงวันเสาร์ทางโรงเรียนขอเวลาผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับภาษาละว้าสักครึ่งวันได้ไหมและถามว่าจะช่วยได้หรือเปล่า ก็ยังไม่ตอบรับ เลยขอเวลาปรึกษาทีมก่อนแล้วเดี๋ยวจะให้คำตอบอีกที หลังจากนั้นธิดาก็มาปรึกษาว่าจะเอาอย่างไร ก็ตกลงกันว่า เราจะอยู่คุยด้วยแต่ไม่รู้ว่าจะช่วยได้หรือเปล่าเพราะยังไม่รู้รายละเอียดเลยขอฟังก่อนก็แล้วกัน

เมื่อถึงวันนัดหมาย อาจารย์ที่โรงเรียนด้านข้างก็มากัน 5 ท่าน พอมาถึงก็มีการแนะนำตัวกันทีละคนจนครบและขอให้ทางอาจารย์เล่าปัญหาและสิ่งที่ต้องการอยากให้อย่างไร เขาก็บอกว่าอยากให้สอนซ่อมเด็กของชาวละว้าและเพลงกล่อมเด็กด้วย ก็มีการอัดวีดีโอการเต้นและร้องเพลงกล่อมเด็ก การรำให้เด็กชายมาโนชญ์ รำให้ดู ส่วนการร้องเพลงนั้นให้เป็นหน้าที่ของป้าแพรและบอกว่าถ้าหากเราอยากให้ครูภูมิปัญญาไปสอนที่โรงเรียนจะได้หรือเปล่า ก็บอกว่าได้แต่ขอให้กำหนดเวลาให้เราตั้งแต่เนิ่น ๆ ด้วย เพราะก็ต้องเข้าใจว่าคนในชุมชนนั้นมีอาชีพทำไร่กันและขอให้ทางโรงเรียนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้น ๆ ด้วย ทางโรงเรียนก็รับปากจากนั้นไม่นานก็พาครูภูมิปัญญาไปสอนเด็กที่โรงเรียน 6 คน เด็กสามารถทำตามได้เกือบทุกอย่างอย่างที่ครูภูมิปัญญาสอน มีบางส่วนไม่เข้าใจเด็กก็จะมาถามและจดบันทึกกลับไปด้วย แต่ก็ยังไม่ผ่าน การประเมินโครงการโรงเรียนในฝัน ก็เลยมานั่งคุยกันกับบรรดาอาจารย์ที่โรงเรียนด้านข้างวิทยา โดยมีพี่เลี้ยงทีมวิจัย อาจารย์ที่โรงเรียนและทีมวิจัยมาช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาก็คือเจอปัญหา 2-3 ประเด็นหลักๆ หลังจากนั้นก็ให้เด็กมาเรียนรู้ในชุมชนดีกว่า ลงมาที่ละ 2 กลุ่มสำหรับกลุ่มทอผ้าและกองกลางนั้นขอให้มาเรียนรู้ทุกวันเพราะยากกว่าคนอื่น ส่วนอีกกลุ่มแล้วแต่ทางโรงเรียนจะจัดมาก็วันว่างพอดู เพราะมาที่ก็ 40-50 คน แต่ก็ทำให้เด็กกล้าถามมากขึ้น เพราะเริ่มใกล้ชิดและสนิทมากขึ้น ซึ่งก็ทำให้เด็กได้ความรู้มากกว่าเมื่อก่อนเยอะ หลังจากเด็กลงพื้นที่ 6-7 ครั้งและทีมวิจัยลงไปช่วยที่โรงเรียนอีก 2 ครั้ง หลังจากนั้นโครงการโรงเรียนในฝันของโรงเรียนด้านข้างวิทยาก็ผ่านการประเมิน

เหตุผลที่ช่วยโครงการโรงเรียนในฝัน เพราะว่าเด็กในชุมชนนั้นต้องไปเรียนต่อมัธยมที่โรงเรียนด้านข้างวิทยาทุกคนและรับผิดชอบงานด้านภาษาจึงเป็นสิ่งที่เด็กก็จะมีโอกาสเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชุมชนด้วยและอีกอย่างเล็งเห็นว่าหากภาษาและการทำงานของเรามีโอกาสช่วยเหลือสังคมบ้างแม้จะไม่ใช่อะไรที่ใหญ่โตแต่ก็สร้างความภาคภูมิใจให้คนที่เป็เจ้าของภาษาเป็นอย่างมาก

รูปที่ 23 ถ่ายรูปร่วมกับคณะครูและนักเรียนโรงเรียนด่านช้างวิทยา

การที่ทีมวิจัยได้ไปโรงเรียนด่านช้างวิทยาแล้วทีมวิจัยก็ได้มองเห็นปัญหาของเด็กและครูที่โรงเรียนในการประเมินครั้งที่ผ่านมามาว่าทำไมไม่ผ่านการประเมิน เพราะเด็กนักเรียนยังไม่ได้เรียนเรื่องวัฒนธรรมของชาวละว้า แต่ครูยกเรื่องของชาวละว้ามาเป็นประเด็นของการประเมิน พอเราเข้าไปก็ได้เรียบเรียงเรื่องราวของละว้า (ก่อง) แล้วก็ดำเนินงานในการที่จะให้ข้อมูลแก่เด็กและครูในโรงเรียนด่านช้างวิทยา พอได้ใจความก็เข้าร่วมประชุมกับคณะครูในโรงเรียนว่า จะต้องให้ครูเริ่มจากการจับกลุ่มเด็กที่จะต้องรับข้อมูลส่วนไหนก่อนและก็ได้ให้กลุ่มทีมวิจัยของละว้า (ก่อง) เข้าให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นกลุ่มๆและก็ได้แนะนำครูให้พานักเรียนเข้ามาศึกษาประวัติของชาวละว้า (ก่อง) ที่หมู่บ้านของละว้าเอง เพราะจะทำให้เด็กและทีมวิจัยได้ร่วมให้ข้อมูลและรับข้อมูลกันง่ายกว่าที่ทีมวิจัยจะเข้าไปที่โรงเรียนและพอได้ประชุมวางแผนกับครูเสร็จทางทีมวิจัยก็ได้เดินทางกลับและพอได้วันนัดหมายครูก็ได้พานักเรียนมาที่หมู่บ้าน พอวันแรกก็เจอปัญหาเพราะยังมีนักเรียนบางกลุ่มที่ไม่ค่อยสนใจเรื่องของละว้า (ก่อง) เพราะเขาคิดว่าเขาไม่ใช่ลูกหลานของละว้าก็ไม่อยากจะเรียนได้ เพราะคำพูดก็ต่างกันแต่พอเราได้ถามนักเรียนดูแล้วก็บอกเขาไปว่า ไม่ใช่ลูกหลานของละว้าก็เรียนได้ เพราะในหมู่บ้านละว้าก็ยังมีคนที่พูดภาษาอื่นแต่เขายังฟังได้ พูดได้ เพราะเขาไม่คิดว่าเขาเป็นใครแต่เขาคิดว่าเขาเป็นคนเหมือนกันกับคนละว้า แต่พอได้ให้ความรู้แก่เด็กครบทุกเรื่อง เรื่องของประวัติละว้า เด็กก็ได้ให้ความสนใจกันมากขึ้น และพอจะเข้าใจกันบ้างแล้วก็ได้หยุดพักสัก 2-3 วัน ก็ถึงวันที่จะต้องประเมินโรงเรียนและพอวันนั้นทางทีมวิจัยก็ได้ไปให้ความช่วยเหลือกับโรงเรียนและเด็กก็ทำได้ การประเมินผ่านทางโรงเรียนก็ดีมากและทางทีมวิจัยและชาวบ้านก็ดีมากเหมือนกัน และทางโรงเรียนก็ขอบคุณเรามากที่ได้ยื่นมือเข้าไปช่วยเขาและทางครูภูมิปัญญาภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาวละว้าให้แก่เด็กได้ดี

4.8 จัดเวทีเพื่อสรุปการทำงานของทีมวิจัยเสนอต่อคนในชุมชนเพื่อแสวงหาความยั่งยืนของศูนย์การเรียนรู้ในระดับต่อไป

ทีมวิจัยได้ทำการสรุปงานและนำเสนอผลการทำงานให้กับคนในชุมชนได้รับทราบ โดยการจัดเป็นวงคุยกันภายในหมู่บ้าน โดยเล่าเรื่องงานที่ทำผ่านมาให้ฟังพร้อมทั้งมีรูปภาพและงานทอผ้าให้ดูด้วย ซึ่งการทำงานในโครงการวิจัยนี้ได้ทำครบทุกกิจกรรมอาจจะไม่ดีมากนักแต่ทีมวิจัยทุกคนก็ทำกันอย่างเต็มที่ สิ่งสำเร็จ คือ การเรียนการสอนทอผ้า ซึ่งผู้เรียน 3-4 คนสามารถทอได้เองโดยที่ไม่ต้องมีครูช่วย และการช่วยให้โรงเรียนด้านช่างวิทยาผ่านการประเมินโครงการโรงเรียนในฝัน แต่กิจกรรมการเชื่อมร้อยเครือข่ายชาวกองถ่อว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะทำไปได้เพียงครึ่งทาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทีมวิจัยและชาวกองถ่อบ้านกกเชียงจะต้องดำเนินการต่อไป

4.9 จัดประชุมทีมวิจัยประจำเดือน

การจัดประชุมของทีมวิจัย ส่วนใหญ่จะดำเนินไปอย่างไม่เป็นทางการ จะอาศัยการพูดคุยวางแผน หรือ ในระหว่างที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างอื่นไปพร้อมกัน เช่น ระหว่างการทอผ้า ก็จะมีการพูดคุยวางแผนการทำงาน ยกเว้นแต่ในกรณีของการสรุปงาน การเคลียร์เอกสารการเงิน การวางแผนการทำงานในระยะที่ 2 หรือมีเรื่องราว ข้อมูลที่ได้จากการไปประชุมต่างๆกลับมาในกรณีนี้จึงได้มีการจัดเวทีประชุม เพื่อปรึกษาหารือกันอย่างเป็นทางการ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์ละว้า(ก่อง) ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น” บ้านกกเชียง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อหาแนวทางทางการพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวก่อง และเป็นการส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านกกเชียงเกิดการเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการสืบทอดความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวก่อง อีกทั้งเป็นการสร้างและพัฒนาทีมวิจัยและคนในหมู่บ้านให้มีทักษะและความรู้ในการทำงานด้านศูนย์การเรียนรู้ การวิจัยนี้มีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวก่องมาดำเนินการจัดแสดงภายในศูนย์ละว้า และการจัดให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นภายในศูนย์ละว้าอย่างต่อเนื่อง คือ กิจกรรมการทอผ้า และกิจกรรมอื่นเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมเข้าและเยือนชาวก่องบ้านกกเชียง และบ้านคอกควาย จากนั้นสรุปและอภิปรายผลการวิจัยจากบันทึกการจัดกิจกรรม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 แนวทางการพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวก่อง

ณ ตอนนีศูนย์ละว้าเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้ทั้งภาษาและภูมิปัญญา ซึ่งเกิดขึ้นจากการจัดแสดงภาพและข้อมูลอยู่ในตัวตึก มีหนังสือนิทาน ประวัติหมู่บ้านและหนังสือเรื่องข้าวไร่ที่เขียนทั้งภาษาก่องและภาษาไทย ซึ่งหนังสือนั้นมีตั้งแต่โครงการเดิม สิ่งที่ทำเพิ่มเติมคือบอร์ดนิทรรศการทำต่อยอดจากโครงการเดิมแต่มาแล้วเสร็จในโครงการที่ 2 แล้วนำมาจัดแสดงที่ศูนย์ละว้า ส่วนเรื่องทอผ้า โครงการแรกมีการเก็บข้อมูลบ้างแล้ว พอจบโครงการก็มาคิดว่า การเก็บข้อมูลจะได้มาเพียงหนังสือถ้าไม่มีคนหยิบอ่านก็ไม่เอื้อประโยชน์ให้ผู้ใดก็เลยมาคิดว่าน่าจะมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังเป็นรุ่นต่อรุ่นเพราะการได้ลงมือปฏิบัติจริงน่าจะได้ผลมากกว่าการอ่านจากหนังสือเพียงอย่างเดียว ก็เลยเกิดการเรียนการสอนทอผ้าขึ้นที่ศูนย์ละว้า ซึ่งกิจกรรมการทอผ้านั้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนในชุมชนได้มาเรียนรู้ภูมิปัญญาและพูดคุยกันด้วยภาษาก่องถือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริง

5.1.2 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านกกเชียง โดยเฉพาะชาวกิ่ง เกิดการเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการสืบทอดความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวกิ่ง

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาคนในหมู่บ้านได้มีการเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาผ่านกระบวนการทอดผ้า โดยมีทีมวิจัยเป็นผู้เชื่อมต่อ ประสานงานระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน เริ่มตั้งแต่หาคนเรียน เตรียมคนสอน เตรียมอุปกรณ์และกำหนดเวลาที่จะทำการเรียนการสอน ระหว่างการทำกิจกรรมก็จะเป็นผู้ช่วยครูผู้สอนเพราะบางครั้งครูสอนทำไม่ทัน ทีมวิจัยก็ต้องสังเกตและช่วยแก้งานบางอย่างบางช่วงให้ จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทอดผ้า และมีการเรียนการสอนเรื่องจักสานเสริมบ้างในบางครั้ง ทำให้ได้เรียนรู้ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และเข้าใจกระบวนการสืบทอดภาษาว่าสามารถสืบทอดผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันได้

ปัจจุบันได้คนมาร่วมทำงานเพิ่มขึ้น เวลาทำกิจกรรมจะมีคนมาเข้าร่วมมากกว่าตอนทำเฉพาะแต่เรื่องภาษา เพราะงานด้านวัฒนธรรมที่นำมาทำเป็นกิจกรรม คนที่อ่านหรือเขียนไม่ได้ก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและได้ผลงานที่มองเห็นเป็นชิ้นงานมากขึ้น ทำให้มีคนอยากทำเยอะขึ้นอย่างไรก็ตามทีมวิจัยจะนำภาษาเข้าแทรกในช่วงการทำกิจกรรมทุกครั้ง

5.1.3 เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาทีมวิจัยและคนในหมู่บ้านให้มีทักษะและความรู้ในการทำงานด้านศูนย์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและการอนุรักษ์ฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรม

ทีมวิจัยและคนในหมู่บ้านมีความรู้และทักษะการทำงานด้านศูนย์การเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมากขึ้น เพราะการจัดศูนย์ในครั้งแรกจะมีคนนอกมาช่วยจัด หลังจากได้เรียนรู้เทคนิควิธีการจากวิทยากรภายนอก ทำให้เราสามารถจัดกันได้ด้วยตัวเอง เราพบว่าในการจัดแต่ละครั้งจะจัดต่างกัน อย่างเช่นตอนที่บ้านคอกควายมาเที่ยวบ้านกกเชียง เราก็จัดตรงที่เป็นข้อมูลการทอดผ้า เราก็ให้นำผืนผ้ามาแขวนไว้ ส่วนที่เป็นเรื่องการจักสานก็นำเครื่องจักสานมาวางด้วยและมีแผนที่หมู่บ้านวางอยู่จุดศูนย์กลางของดึก ทุกครั้งในการทำกิจกรรมก็จะมี การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดศูนย์ไปตามการทำงานหรือบุคคลที่มาเยือน และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันทำงานตามความสนใจและความถนัดทำให้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันมากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า ศูนย์ละว้าของชาวกิ่งมีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเชื่อมร้อยคนกิ่ง ให้ได้มาพบปะและทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การเรียนการสอนทอด

ผ้า การจักสาน การเย็บและเย็บชาวท่ง การกินเลี้ยงหลังประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น นับว่าศูนย์ละว้า(ท่ง) เป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการแสดงอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนของคน ท่งและยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ของคนในชุมชนและภายนอกให้ได้มาเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชาวท่ง นอกจากนี้ศูนย์ละว้ายังเป็นพื้นที่สำหรับการใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ได้อีก เช่น เป็นสถานที่สำหรับประกอบอาชีพเสริม เป็นที่ฝึกซ้อมกีฬา เช่น กีฬาเปตอง ตะกร้อ วอลเลย์บอล ฯลฯ รวมถึงเป็นที่พักอาศัยของคนเดินทางที่มาจากภายนอก ดังนั้น แนวทางการพัฒนาศูนย์ละว้า (ท่ง) ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวท่ง ควรมีดังนี้

1. เป็นศูนย์ที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมจัดการโดยชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนทอผ้า จักสาน
2. สื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้เข้ามาเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น เช่น กรณีของเด็กนักเรียนโรงเรียนด้านช้างวิทยา การเย็บและเย็บชาวท่งบ้านอื่น เป็นต้น
3. มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยรูปแบบแต่ละกิจกรรมอาจแตกต่างกันออกไป
4. เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีได้จำกัดอยู่เพียงในอาคาร แต่รวมถึงบ้านเรือน หรือ สถานที่ต่างๆ ที่มีคนท่งอยู่
5. เชื่อมร้อยเครือข่ายคนท่งจากบ้านอื่นๆ เข้ามาเสริมพลังในการร่วมกันฟื้นฟูภาษา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมประเพณี

5.3 สิ่งที่ได้จากการทำงานวิจัย

สิ่งที่ได้จากการทำงานวิจัย คือทำให้คนภายนอกรู้จักเผ่าพันธุ์ของกลุ่มท่งมากขึ้น วิธีทำงานวิจัยก็นำมาปรับใช้ในชุมชนและชีวิตประจำวันได้ด้วย เช่น การเสนอโครงการทำผ้ายกันน้ำ ทีมวิจัยก็มีส่วนช่วยคิดในเรื่องหลักการและวิธีการร่วมด้วย และวิธีการคิดเพื่อเสนอโครงการกับสิ่งแวดล้อมโลกก็มีพื้นฐานมาจากการทำงานวิจัย เพียงแค่เสริมเนื้อหาไปตามสิ่งที่สมควรจะเป็น งานวิจัยยังไม่สามารถพัฒนาได้ทั้งชุมชน เพียงแต่สามารถพัฒนาคนที่ทำงานในโครงการให้มีความคิดดีขึ้น มีศักยภาพที่เข้มแข็ง กล้าพูดกล้าทำมากขึ้น และช่วยให้การจัดการในชีวิตประจำวันดีขึ้น เช่น การทำงานอ้อย ก็จะมีการวางแผนและประเมินค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ซึ่งก็มีการใช้เงินคลาดเคลื่อนบ้างแต่ไม่มากนัก เพราะราคาของในแต่ละเดือนมีขึ้นลงอยู่ตลอด การใช้วิธีการวิจัยเพื่อท้องถิ่นสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันทำให้วิธีการคิดมีหลักการมากขึ้น จากที่ต้องทำไปตามความเคยชิน ใช้เงินอย่างไม่มีแผนทำให้แต่ละปีที่ผ่านมา เงินไม่พอลงทุน แต่พอรู้จักการประมาณงบประมาณว่า 1 ปี ต้องทำอะไร ช่วงเดือนไหนต้องฉีดยา ช่วงเดือนไหนต้องหว่านปุ๋ย ก็จะกันเงินส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้จ่าย ทำให้แต่ละปีไม่ต้องเป็นหนี้เพิ่ม คือสิ่งที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจน

5.4 ความรู้สึกของทีมวิจัย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทีมวิจัยและตัวแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็นและความรู้สึก ดังต่อไปนี้

ฉวีวรรณ ศิริปิตา หัวหน้าโครงการวิจัย

“การทำงานวิจัย เปลี่ยนตัวเองจากคนทำบัญชีมาเป็นหัวหน้าโครงการนั้นแรกๆก็หนักเหมือนกันเพราะจากที่คิดอะไรแล้วก็ทำเองก็ต้องมากระจายให้คนอื่นภายในทีมช่วยกันทำต้องอธิบายเพิ่มแล้วเรื่องการประสานงานกับบุคคลภายนอกก็ไม่ค่อยคล่องมากนักก็ต้องฝึกตัวเองมากเหมือนกัน พอผ่านมาได้ระยะหนึ่งก็เริ่มทำงานง่ายขึ้นเหมือนเป็นการสอนวิธีปกครองคนอื่นหรือทำงานร่วมกับคนหมู่มาก ต้องรู้จักฟังคนอื่นมากขึ้นและรู้จักเชื่อในความคิดของคนอื่นด้วย และรู้จักวิธีการใช้คนให้ทำแทนเวลาตัวเองทำไม่ทันว่าจะต้องวานกันอย่างไรบ้างและจะให้ใครทำ”

ธิดา เพ็ญศิริ รองหัวหน้าโครงการ

“หลังจากที่ทำโครงการแรกแล้วก็มาทำโครงการที่ 2 ก็ได้หลายอย่างเพิ่มเติม ได้คิดเองทำเองหลายอย่าง ไม่ต้องคิดตามใครหรือทำตามคำสั่งของคนอื่น ได้พัฒนาความคิดของตัวเองมากขึ้น ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ได้เรียนรู้การวางแผนการทำงาน”

ระเบียบ รังสีบุตร ผู้ทำบัญชีโครงการ

“ตั้งแต่ได้เข้าร่วมการทำงานโครงการนี้ ได้ความรู้เรื่องการวางแผนในการทำบัญชีในครอบครัว และยังได้รู้เรื่องของการทำงานเป็นทีม ได้เรียนเรื่องภาษา ฟังและพูดได้เป็นบางคำ ได้เรียนรู้เรื่องการทอผ้าและประวัติของหมู่บ้านด้วยว่าเป็นมาอย่างไร เขาหากินกันอย่างไรเมื่อตอนยังไม่มีไฟฟ้า น้ำประปา และยังไม่มียานพาหนะเข้าหมู่บ้าน”

นำหมอ รังสีบุตร ทีมวิจัย

“อยากให้ภาษาเข้ามาสอนกันที่โรงเรียนบ้านกกเคียงเพราะอยู่ในพื้นที่และภาษาคงจะยังยืนมากกว่าเพราะได้เรียนที่โรงเรียนแล้วกลับบ้านก็ยังมาได้ยินพ่อแม่หรือตายายพูดคุยกัน เด็กก็ซึมซับภาษาได้ดีขึ้นด้วย”

คำสิงห์ ทับทิม ทีมวิจัย

“รู้สึกดีที่ได้ร่วมงานกันและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆได้ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม เป็นกลุ่มเล็กๆก็ให้ความร่วมมือดี และได้ไปเจอกับนักวิจัยกลุ่มอื่นด้วย ทำให้รู้ว่ามีคามสามัคคีกันดีมาก”

ป้าทั้น มัดใจ ครูผู้สอนทอผ้า

"ดีใจมาก อยากสอนลูกหลานไปเรื่อยๆเพื่อที่พวกเขาจะได้สืบทอดงานทอผ้าต่อไปเมื่อหมดรุ่นป้าแล้วเดียวไม่มีใครทำก็จะมีผ้าทอให้ได้ดูกัน ถ้ามีคนมาเรียนทอผ้าเรื่อยๆแม้จะทำได้เท่ารุ่นป้า แต่ต่อไปเดี่ยวก็เก่งเอง"

ป้าแพ แสนเงิน ครูผู้สอนทอผ้า

"มันก็ดี ได้สอนลูกหลานให้ทำเป็นหลายๆคน เพราะถ้าใครอยากมียามใช้ก็จะได้ทำใช้เอง และบอกว่าถ้าพวกป้าไม่ได้ทอผ้า ก็ไม่มีรายได้อะไร เดี่ยวนี้พอว่างพวกป้าก็ทอยามบ้าง หมวกบ้าง เสื้อบ้าง ก็ขายได้เรื่อยๆ พอได้มีรายได้ช่วยกันไม่ต้องรบกวนเงินลูกๆ มากนัก"

นางบุญตรอง ทับทิม ผู้เรียนรุ่นใหญ่

"ดี เพราะได้มีความรู้เรื่องการทอผ้า มันเป็นส่วนประกอบของชีวิตตอนว่างงานในชีวิต เราจะได้มีอาชีพเสริมต่อไป เพิ่มรายได้ในเวลาว่างงาน อยากจะเอาจริงเอาจังกับการทอผ้า ถ้าเป็นไปได้ อยากมีเงินสนับสนุนโครงการสักก้อนในการทอผ้า อยากหาแหล่งขายผ้าทอของหมู่บ้าน"

เด็กหญิงชลิตา (แก้ม) เพ็ญศิริ ผู้เรียนรุ่นเล็ก

"ตั้งแต่ได้เริ่มทอผ้า ดิฉันก็ได้รู้ว่าการที่เราจะทำอะไรสักอย่าง เราต้องตั้งใจและเราต้องอดทน อดทนเพื่อที่จะได้สิ่งที่ต้องการ"

5.5 การขยายผลการทำงาน

จากการทำงานที่ผ่านมาได้มีการขยายผลการทำงานไปในระดับพื้นที่ คนทำงาน และมีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

5.5.1 การขยายผลเชิงพื้นที่

การขยายผลการทำงานในเชิงพื้นที่ คือ ขยายไปที่โรงเรียนด้านข้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี โดยมีการสอนภาษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนและมีการเชื่อมร้อยเครือข่ายไปที่บ้านคอกควาย ต.ทองหลาง อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานีโดยมีการไปเยี่ยมเยียนไปมาหาสู่กันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาของกันและกัน

5.5.2 การขยายผลเรื่องคนทำงาน

ปัจจุบันมีคนและคณะทำงานสำหรับการทำงานในศูนย์การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เพราะไม่ได้ทำเฉพาะเรื่องภาษา คนที่อ่านหรือเขียนไม่ได้ก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและได้ผลงานที่

มองเห็นเป็นชิ้นงานมากขึ้น นอกจากมีคนใหม่มาเพิ่มแล้วคนเก่าๆที่เคยหายไปก็กลับมาร่วมทำงานในโครงการนี้อีกด้วย

5.5.3 การนำไปใช้ประโยชน์

- ศูนย์ละว่าเป็นแหล่งข้อมูลให้กับคนในชุมชนและบุคคลภายนอก มีคนเข้ามาดูงานบ่อยครั้ง บางคนมาถ่ายภาพกิจกรรมไปเก็บหรือเอาไปจัดแสดงในงานส่วนอื่นของตำบลและก็มีนักศึกษาปริญญาโทนำไปประกอบวิทยานิพนธ์

- องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการทำงานต่อของศูนย์การเรียนรู้ โดยการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางการทำงานในบางครั้งหรือทุกครั้งที่เราเข้าไปหาและขอความช่วยเหลือระดับตำบล นายกอบต.ช่วยในเรื่องการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมให้คนอื่น ๆ ได้เรียนรู้ เช่น งานเปิดตัวการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี เขาก็เป็นคนช่วยประสานงานและติดต่อให้เราเข้าร่วมและงาน 116 วันวันแม่ถึงวันพ่อเขาเชิญให้พาเด็กไปรำแล้วเชิญชาวบ้านขึ้นเวทีแล้วให้พูดภาษากองด้วยและมีอีกหลายๆ งาน

- ครู โรงเรียนในพื้นที่ สามารถนำผลของการทำงานไปขยายต่อในโรงเรียนได้ เช่น โรงเรียนบ้านกกเขียงใช้การรำ การทอผ้าของเด็กในชุมชนในการนำเสนองานหรือสาธิตหรือแสดงให้แขกผู้ที่มาเที่ยวหรือทำธุระที่โรงเรียนชม หรือที่โรงเรียนด้านข้างวิทยา ซึ่งมีเด็กในชุมชนไปเรียนที่นั่นก็ได้นำวิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมของชาวกองเข้ามาช่วยในการทำโครงการโรงเรียนในฝันจนผ่านการประเมิน

5.6 การดำเนินงานขั้นต่อไป

- จัดกิจกรรมให้เกิดขึ้นในศูนย์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง คือ ยังคงกิจกรรมการเรียนการสอนทอผ้าไว้เช่นเดิมแต่เพิ่มเติมในเรื่องการเรียนการสอนงานจักสาน เพราะคนในชุมชนมีจักสานเหลือน้อยแล้ว และเป็นกิจกรรมที่ผู้ชายสามารถมาเข้าร่วมได้จะเป็นการขยายผลและเปิดโอกาสให้ผู้ชายได้เข้ามาร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

- แสวงหาแนวทางในการนำภาษาเขาสอนอย่างเป็นระบบในโรงเรียนบ้านกกเขียง เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชน มีเด็กก่องไปเรียนมาก เมื่อเด็กได้เรียนที่โรงเรียนแล้วและก็สามารถมาพูดกับพ่อแม่ที่บ้านได้อันจะนำไปสู่การฟื้นฟูภาษาได้อย่างยั่งยืนมากขึ้น

- หาแนวทางการพัฒนาเรื่องการทอผ้าให้เป็นอาชีพเสริมของคนในชุมชน

ภาคผนวก ก
รายชื่อทีมวิจัย

รายชื่อทีมวิจัย

1. นางฉวีวรรณ ศิริปมา หัวหน้าโครงการ
บ้านเลขที่ 1 หมู่ 10 ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประสบการณ์การทำงาน เหนือญิกโครงการ "การศึกษาและฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมละว้า
(ก่อง) บ้านกกเชียง ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี"
2. นางธิดา เพ็ญศิริ รองหัวหน้าโครงการ
บ้านเลขที่ 125 หมู่ 10 ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประสบการณ์การทำงาน รองหัวหน้าโครงการ "การศึกษาและฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรม
ละว้า (ก่อง) บ้านกกเชียง ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี"
3. นางระเบียบ รังษีบุตร ผู้ทำบัญชี
บ้านเลขที่ 29 หมู่ 10 ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประสบการณ์การทำงาน ทีมวิจัยโครงการ "การศึกษาและฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมละว้า
(ก่อง) บ้านกกเชียง ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี"
4. นายคำสิงห์ ทับทิม เลขานุการ
5. นายจำลอง แสนเงิน ทีมวิจัย
6. นายหมอ รังษีบุตร ทีมวิจัย

ภาคผนวก ข
ตารางการดำเนินงาน

ตารางการดำเนินกิจกรรม

ลำดับที่	วันที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	สถานที่ในการจัดกิจกรรม
1.	วันที่ 8 มีนาคม 2551	ปรับแผนการดำเนินโครงการ	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
2.	วันที่ 9 มีนาคม 2551	อบรมงานพลังกลุ่มความสุข	จังหวัดสมุทรสาคร
3.	วันที่ 19 มีนาคม 2551	ประชุมปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติงาน	บ้านป่าตัน
4.	วันที่ 25 เมษายน 2551	การฝึกซ้อมเดินเพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตชาวกอง	บ้านมนัส
5.	วันที่ 26 เมษายน 2551	การร่วเผยแพร่วิถีชีวิตและภาษาของชาวกอง	ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์สัตว์สวนป่าพุเตย
6.	วันที่ 16 พฤษภาคม 2551	ประชุมวางแผนการเรียนการสอนทอผ้า	บ้านธิดา
7.	วันที่ 18 พฤษภาคม 2551	ประชุมชี้แจงโครงการและวางแผนดำเนินการเรียนการสอนทอผ้า	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
8.	วันที่ 19 พฤษภาคม 2551	เคลียร์บัญชีการเงิน	บ้านธิดา
9.	วันที่ 25 พฤษภาคม 2551	ให้ข้อมูลทางโรงเรียนด้านช่างวิทยาในโครงการโรงเรียนในฝัน	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
10.	วันที่ 5 มิถุนายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (วันที่ 1)	บ้านป่าตัน
11.	วันที่ 6 มิถุนายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 2)	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
12.	วันที่ 7 มิถุนายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 3)	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
13.	วันที่ 8 มิถุนายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 4)	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
14.	วันที่ 9 มิถุนายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 5)	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
15.	วันที่ 10 มิถุนายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 6)	ศูนย์ละว้าบ้านกกเชียง
16.	วันที่ 10 กรกฎาคม 2551	สร้างเครือข่ายกับทางโรงเรียนด้านช่างวิทยา	โรงเรียนด้านช่างวิทยา

ลำดับที่	วันที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	สถานที่ในการจัดกิจกรรม
17.	วันที่ 23 สิงหาคม 2551	ทบทวนงานเดิม/ วางแผนงานใหม่	บ้านป่าตัน
18.	วันที่ 30 กันยายน 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 7)	ศูนย์ละว้า
19.	วันที่ 1 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 8)	ศูนย์ละว้า
20.	วันที่ 2 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 9)	ศูนย์ละว้า
21.	วันที่ 3 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 10)	ศูนย์ละว้า
22.	วันที่ 9 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า รุ่นเด็ก (ต่อวันที่ 11)	ศูนย์ละว้า
23.	วันที่ 10 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า รุ่นเด็ก (ต่อวันที่ 12)	ศูนย์ละว้า
24.	วันที่ 11 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า รุ่นเด็ก (ต่อวันที่ 13)	ศูนย์ละว้า
25.	วันที่ 11 ตุลาคม 2551	วางแผนเยี่ยมบ้านคอกควาย	บ้านฉวีวรรณ
26.	วันที่ 12 ตุลาคม 2551	เชื่อมร้อยเครือข่ายที่ "บ้านคอกควาย"	ศูนย์ละว้า
27.	วันที่ 20 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 14)	ศูนย์ละว้า
28.	วันที่ 21 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า รุ่นเด็ก (ต่อวันที่ 15)	ศูนย์ละว้า
29.	วันที่ 22 ตุลาคม 2551	การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 16)	ศูนย์ละว้า
30.	วันที่ 23 ตุลาคม 2551	- วางแผนการทำงานครั้งต่อไป - การเรียนการสอนทอผ้า (ต่อวันที่ 17)	ศูนย์ละว้า
31.	วันที่ 27-29 ตุลาคม 2551	เข้าร่วมงานรวมพลคนวิจัย	มหาวิทยาลัยมหิดล ด.สาธิต อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
32.	วันที่ 4 พฤศจิกายน 2551	เยี่ยมบ้านคอกควาย	บ้านคอกควาย ด.ทองหลาง

ลำดับที่	วันที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	สถานที่ในการจัดกิจกรรม
			อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี
33.	วันที่ 6 พฤศจิกายน 2551	ร่วมถอดบทเรียนที่ อ.บาง ไทร จ.พระนครศรีอยุธยา	อ.บางไทร จ.พระนครศรี อยุธยา
34.	วันที่ 3 ธันวาคม 2551	เพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตชาว ละว้า (ก่อง) งาน 116 วัน วันแม่ถึงวันพ่อ	ลานหน้า อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
35.	วันที่ 13 ธันวาคม 2551	เข้าร่วมงาน 10 ปี สกว.ภาค กลาง	คณะสถาปัตยกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้า กรุงเทพฯ
36.	วันที่ 30 มกราคม 2552	วางแผนการเรียนการสอน ภาษาและวัฒนธรรมภาษา ละว้า (ก่อง) ให้ทางโรงเรียน ด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระ เสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี	โรงเรียนด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
37.	วันที่ 31 มกราคม 2552	เยี่ยมบ้านคอกควาย ต.ทองหลาง อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี	บ้านคอกควาย ต.ทองหลาง อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี
38.	วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552	- จัดศูนย์การเรียนรู้ - เตรียมสถานที่ทอผ้า	ศูนย์ละว้า
39.	วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552	การเรียนการสอนทอผ้า ภาษาและวัฒนธรรมละว้า (ก่อง) ให้กับเด็กโรงเรียน ด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี และคนใน ชุมชน	ศูนย์ละว้า
40.	วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552	การเรียนการสอนทอผ้า ภาษาและวัฒนธรรมละว้า (ก่อง) ให้กับเด็กโรงเรียน ด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี และคนใน	ศูนย์ละว้า

ลำดับที่	วันที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	สถานที่ในการจัดกิจกรรม
		ชุมชน	
41.	วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552	การเรียนการสอนทอผ้า ภาษาและวัฒนธรรมละว้า (ก่อง) ให้กับเด็กโรงเรียน ด้านช้างวิทยา ต.นิคมกระ เสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี และคนใน ชุมชน	ศูนย์ละว้า
42.	วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552	เข้าและเยือนระหว่างละว้า คอกควายมายบ้านละว้ากก เชียง	ศูนย์ละว้า
43.	วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2552	เข้าร่วมงานประเมินโรงเรียน โครงการโรงเรียนในฝันของ โรงเรียนด้านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี	โรงเรียนด้านช้างวิทยาคม ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
44.	วันที่ 3 พฤษภาคม 2552	ถอดบทเรียนการทำงานที่ ผ่านมา	บ้านฉวีวรรณ
45.	วันที่ 4 พฤษภาคม 2552	เตรียมการเรียนการสอนและ ดูการเงิน	ศูนย์ละว้า
46.	วันที่ 5 พฤษภาคม 2552	การถ่ายทอดภาษาผ่านสื่อ วัสดุ และถ่ายทำรายการ โทรทัศน์	ศูนย์ละว้า/บ้านกกเชียง
47.	วันที่ 4 สิงหาคม 2552	เดินทางไปร่วมประชุม สิ่งแวดล้อมโลก	ม.มหิดล ศาลายา
48.	วันที่ 8 สิงหาคม 2552	ประชุมเรื่องจะไปฟังโครงการ สิ่งแวดล้อมมา	บ้านฉวีวรรณ
49.	วันที่ 26 สิงหาคม 2552	ชี้แจงการทำงานที่ผ่านมา และแจ้งเรื่องโครงการจะปิด ด้วย	ศูนย์ละว้า

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่ ศธ ๐๔๑๖๒.๐๐๑/๑๗๕

โรงเรียนด่านช้างวิทยา
ต. นิคมกระเสียว อ. ด่านช้าง
จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๘๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าโครงการ การศึกษาและฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมละว้า(ก๋อง)

ด้วยโรงเรียนด่านช้างวิทยา ต.นิคมกระเสียว อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี เป็นโรงเรียน
มัธยมศึกษาประจำตำบล มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๔๕๖ คน ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๐
ได้รับเลือกให้เข้าโครงการ โรงเรียนในฝัน โรงเรียนมีความสนใจในวิถีการดำเนินชีวิตของชนเผ่าละว้าและ
ต้องการนำเสนอเรื่องดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน โรงเรียนในฝันในเดือนธันวาคม ๒๕๕๑

โรงเรียนจึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูจำนวน ๔ ท่าน ซึ่งเป็นตัวแทน
ผู้รับผิดชอบส่วนของการนำเสนอเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวละว้า ได้เข้าไปศึกษาหาข้อมูลในวันอาทิตย์ที่ ๒๕
พฤษภาคม ๒๕๕๑ เวลา ๐๘.๐๐-๑๑.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรลักษณ์ สุพงศ์)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนด่านช้างวิทยา

โทร./โทรสาร ๐๓๕-๕๕๕-๖๕๑

e-mail dc_dch@suphan3.go.th

ศธ ๐๔๑๖๒.๐๐๑/๒๖๑

โรงเรียนด่านช้างวิทยา

ต. นิคมกระเสียว อ. ด่านช้าง

จ. สุพรรณบุรี ๗๒๑๘๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์วิทยากรให้ความรู้วัฒนธรรมละว้า

เรียน หัวหน้าโครงการศึกษาแนวทางพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านภาษาวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับอบรมให้ความรู้

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ โรงเรียนด่านช้างวิทยาได้เข้าร่วม โครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน(โรงเรียนในฝัน) ในการประเมินโครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน โรงเรียนด่านช้างวิทยามีความสนใจวัฒนธรรมละว้าเพื่อจัดกิจกรรมบูรณาการเรียนการสอนของนักเรียน และการจัดกิจกรรมดังกล่าว มีความจำเป็นต้องได้รับการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง จึงเรียนมายังท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์วิทยากรละว้า ให้ความรู้แก่นักเรียน ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น. โดยรายละเอียดความรู้ที่ขอรับความอนุเคราะห์จากท่านตามเอกสารแนบ

ในการนี้โรงเรียนด่านช้างวิทยาจะจัดรถมารับวิทยากร ณ หมู่บ้านกกเชียง ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เวลา ๑๒.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรลักษณ์ สุพงศ์)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนด่านช้างวิทยา

ฝ่ายอำนวยการ

โทร / โทรสาร ๐ - ๓๕๕๕ - ๕๖๕๑

รายละเอียดการอบรมโครงการศึกษาแนวทางพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้
ด้านภาษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. วิทยาการเรื่อง ภาษา

ความรู้เรื่องคำศัพท์ละว้า เช่น การทักทาย คำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ

2. วิทยาการเรื่อง อาหาร

ความรู้เรื่องการทำอาหาร บัวลอย

3. วิทยาการเรื่อง จักสาน

การจักสานเครื่องใช้ของ แบกหลัง ขั้นตอนการทำตั้งแต่ต้น

4. วิทยาการเรื่อง ทอผ้า

การทอผ้า และขั้นตอนการทอตั้งแต่ต้น พร้อมทั้ง ขอบิ่มอุปกรณ์การทอ

5. วิทยาการเรื่อง การละเล่น

ตัวอย่างของเล่น วิธีการเล่น อุปกรณ์การทำของเล่น กังหัน ลองเพ สะบ้า ลูกช่วง

หมายเหตุ การอบรมจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามวิทยาการ จำนวน 5 กลุ่ม เพื่อรับความรู้ในแต่ละเรื่อง

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อสอบถาม เบอร์โรงเรียน 035-595651

หรือ ครูวิไลวรรณ จิตมณี 086-2060774

ที่ ศธ ๐๔๑๖๒.๐๐๑ / ๒๖๔

โรงเรียนด่านช้างวิทยา
ค. นิคมกระเสียว อ. ด่านช้าง
จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๘๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน หัวหน้าโครงการศึกษาแนวทางพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านภาษาวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตามที่ หัวหน้าโครงการฯ ได้กรุณาให้คณะวิทยากรละว้า มาให้ความรู้แก่นักเรียน ใน
วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น. เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของ
ชาวละว้าที่แท้จริง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนดีใกล้บ้าน(โรงเรียนในฝัน) ของ
โรงเรียนด่านช้างวิทยาเป็นอย่างยิ่ง ทางโรงเรียนจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรลักษณ์ สุพงศ์)

รองผู้อำนวยการ โรงเรียนด่านช้างวิทยา
รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนด่านช้างวิทยา

โรงเรียนด่านช้างวิทยา

โทร./โทรสาร ๐-๓๕๕๕-๕๖๕๑

ที่ ศธ ๐๔๑๖๒.๐๐๑/๓๑๔

โรงเรียนด่านช้างวิทยา

ต. นิคมกระเสียว อ. ด่านช้าง

จ.สุพรรณบุรี ๓๒๑๘๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตขอยกฐานะให้ชดละว้า

เรียน คุณธิดา เพ็ญศิริ

ด้วยโรงเรียนด่านช้างวิทยาต้องเข้ารับการประเมินโรงเรียนในฝัน ซึ่งโรงเรียนนำเสนอกิจกรรม
บูรณาการเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวละว้า

โรงเรียนจึงมีความประสงค์ขออนุญาตขอยกฐานะให้ชดละว้า จำนวน ๑๒ ชุด ตั้งแต่วันที่ ๑๘-
๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาทิตย์ ภูมิพัฒน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนด่านช้างวิทยา

โทร./โทรสาร ๐๓๕-๕๕๕-๖๕๑

e-mail dc_dch@suphan3.go.th

ที่ ศธ ๐๔๑๖๒.๐๐๑ / ๔๖๑

โรงเรียนด่านช้างวิทยา
ค. นิคมกระเสียว อ. ด่านช้าง
จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๘๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน หัวหน้าโครงการศึกษาแนวทางพัฒนาศูนย์ละว้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านภาษาวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตามที่ หัวหน้าโครงการฯ ได้กรุณาให้โรงเรียนด่านช้างวิทยายืมหนังสือรายงานวิจัยฉบับ
สมบูรณ์ โครงการการศึกษาและฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมละว้า(ท้องถิ่น) บ้านกกเจียง ตำบลห้วยขมิ้น
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มาเพื่อศึกษาให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน
โครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน(โรงเรียนในฝัน) ของโรงเรียนด่านช้างวิทยาเป็นอย่างยิ่ง ทางโรงเรียนจึง
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรลักษณ์ สุขพงศ์)

รองผู้อำนวยการ โรงเรียนด่านช้างวิทยา
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนด่านช้างวิทยา

โรงเรียนด่านช้างวิทยา

โทร./โทรสาร ๐-๓๕๕๕-๕๖๕๑

ศธ ๐๔๑๖๒.๐๐๑/๐๔๕

โรงเรียนด่านช้างวิทยา
ต. นิคมกระเสียว อ. ด่านช้าง
จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๘๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นเกียรติงานประเพณี โรงเรียนในฝัน

เรียน หัวหน้าโครงการฟื้นฟูภาษาละว้า-ก๊กเชียง

ด้วยโรงเรียนด่านช้างวิทยาได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการโรงเรียนในฝัน (รุ่นที่ 2) และจะมีการประเพณีในวันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

โรงเรียนด่านช้างวิทยามีความยินดีขอเรียนเชิญท่านและคณะ ประมาณ ๕-๑๐ คน ร่วมเป็นเกียรติและชมการนำเสนอผลงานของนักเรียน ในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เวลา ๐๘.๐๐ น. ณ อาคาร ๑ โรงเรียนด่านช้างวิทยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้เกียรติร่วมงานดังกล่าว และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมัชช พลวงษ์)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนด่านช้างวิทยา

โทร./โทรสาร ๐๓๕-๕๕๕-๖๕๑

e-mail dc_dch@suphan3.go.th